

EU:n monivuotisen rahoituskehyksen 2028–2034 kumppanuussuunnitelman hallintorakenteen valmistelu

Työryhmän loppuraportti

EU:n monivuotisen rahoituskehityksen 2028–2034 kumppanuussuunnitelman hallintorakenteen valmistelu

Työryhmän loppuraportti

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Valtioneuvosto
Valtioneuvoston kanslia
CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-383-368-5
ISSN pdf: 2490-0966

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

EU:n monivuotisen rahoituskehyn 2028–2034 kumppanuussuunnitelman
hallintorakenteen valmistelu
Työryhmän loppuraportti

Valtioneuvoston julkaisu 2026:52

Julkaisija Valtioneuvosto

Yhteisötekijä Valtioneuvoston kanslia

Kieli suomi

Sivumäärä 79

Tiivistelmä

Pääministeri Orpo asetti 13.3.2026 työryhmän valmistelevaan EU:n tulevan monivuotisen rahoituskehyn 2028–2034 Suomen kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallinnollinen rakenne 31.5.2026 mennessä. Työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus Suomen kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallintorakenteeksi, valmistella aikataulu ja toimet kumppanuussuunnitelman valmistelemiseksi sekä keskustella asetusehdotuksen erityistavoitteista ja niiden painotuksista.

Työryhmä kartoitti työssään säädöstarpeita sekä laati ehdotukset vaihtoehtoiksi kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallintorakenteeksi erityisesti koordinoivan toiminnon osalta. Lisäksi työryhmä laati ehdotukset suunnitelman valmistelusta, tavoitteiden priorisoinnista sekä tietojärjestelmäkysymyksistä. Työryhmän raporttiin liittyy yksi eriyvä mielipide.

Asiasanat EU-politiikka, EU-ohjelmat, EU-tuet, Euroopan komission ehdotukset

ISBN PDF 978-952-383-368-5
Asianumero VN/7088/2026-VNK-1

ISSN PDF 2490-0966
Hankenumero -

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-368-5>

Utarbetande av organisationsstrukturen för en partnerskapsplan inom EU:s fleråriga budgetram 2028–2034

Arbetsgruppens slutrapport

Statsrådets publikationer 2026:52**Utgivare** Statsrådet**Utarbetad av** Statsrådets kansli
Språk finska**Sidantal** 79

Referat

Statsminister Orpo tillsatte den 13 mars 2026 en arbetsgrupp för att före den 31 maj 2026 utarbeta organisationsstrukturen för upprättandet och genomförandet av Finlands nationella och regionala partnerskapsplan för EU:s kommande fleråriga budgetram 2028–2034. Arbetsgruppens uppgift var att ta fram ett förslag till organisationsstrukturen för upprättandet och genomförandet av Finlands nationella och regionala partnerskapsplan, utarbeta schemat och åtgärderna för upprättandet av partnerskapsplanen samt diskutera de specifika mål som lagts fram i den föreslagna förordningen samt prioriteringen av målen.

Arbetsgruppen kartlade lagstiftningsbehoven och tog fram alternativa förslag till organisationsstruktur för utarbetandet och genomförandet av partnerskapsplanen, särskilt i fråga om dess samordnande funktion. Därtill tog arbetsgruppen fram förslag till utarbetandet av planen, prioriteringen av målen samt frågor gällande informationssystemen. I rapporten ingår en avvikande mening.

Nyckelord EU-politik, EU-program, EU-stöd, Europeiska kommissionens förslag**ISBN PDF** 978-952-383-368-5
Ärendenummer VN/7088/2026-VNK-1**ISSN PDF** 2490-0966
Projektnummer -**URN-adress** <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-368-5>

**Preparation of the governance structure for Finland's NRP plan under the EU's
multiannual financial framework for 2028–2034**
Final report of the working group

Publications of the Finnish Government 2026:52

Publisher Finnish Government

Group author Prime Minister's Office

Language Finnish

Pages 79

Abstract

On 13 March 2026, Prime Minister Orpo appointed a working group to set up a governance structure for the preparation and implementation of Finland's national and regional partnership (NRP) plan under the 2028–2034 multiannual financial framework (MFF). The deadline set for this work was 31 May 2026. The task of the working group was to draw up a proposal outlining the governance structure for the preparation and implementation of Finland's NRP plan, to present a timetable and measures for the preparation of the plan, and to discuss the specific objectives of the NRP proposal and how they should be prioritised.

In its work, the working group examined legislative needs and drew up proposals for alternative governance structures for the preparation and implementation of the partnership plan, especially with respect to coordination. In addition, the working group put forth proposals for the preparation of the plan, the prioritisation of objectives and matters related to information systems. The working group's report includes one dissenting opinion.

Keywords EU policy, EU programmes, EU subsidies, European Commission proposals

ISBN PDF 978-952-383-368-5

Reference number VN/7088/2026-VNK-1

ISSN PDF 2490-0966

Project number -

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-368-5>

Sisältö

Esipuhe	7
1 Työryhmän tavoitteet, tehtävät ja toiminta	10
1.1 Työryhmän tausta ja tavoitteet	10
1.2 Työryhmän kokoonpano ja tehtävät.....	11
1.3 Työskentelyn eteneminen	12
1.4 Vuorovaikutus ja sidosryhmäkuulemiset	13
2 Nykytilan kuvaus ja tunnistetut muutostarpeet	15
2.1 Rahoituskehyskausi 2021–2027	15
2.1.1 Maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoitus	15
2.1.2 Sisäasioiden rahoitus	17
2.1.3 Alue- ja rakennepolitiikan rahoitus	19
2.1.4 Kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP).....	23
2.1.5 Sosiaalinen ilmastorahasto ja Life-ohjelma.....	25
3 Komission NRPP-asetusehdotus	28
3.1 Asetusehdotuksen yleiset säännökset; Yleistavoitteet ja erityistavoitteet.....	28
3.2 Kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien laadinta, kumppanuus, horizontaaliset periaatteet ja suunnitelman edellytykset	30
3.3 Suunnitelman hallinnointi	31
3.4 Suomen osuus NRPP-rahoituksesta.....	32
4 Arvio lainsäädäntötarpeista	34
5 Työryhmän ehdotukset	40
5.1 Kumppanuussuunnitelman hallintorakenne.....	40
5.2 Ehdotus kumppanuussuunnitelman valmistelusta	43
5.3 Kumppanuusrahaston tavoitteet ja niiden painotukset kumppanuussuunnitelmassa.....	44
5.4 Vaihtoehtoja tietojärjestelmäkysymyksiin.....	49
Liitteet	54
Liite 1 Eriävä mielipide	54
Liite 2 Asetusehdotuksen (17.7.2025) Artikla 3 Erityistavoitteet	57
Liite 3 Malli kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa varten	62

ESIPUHE

Komission antoi kesällä 2025 ehdotuksensa EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034. Komission ehdotuksessa rahoituskehysten kokoa kasvatettiin nykyisestä noin 44 prosentilla 1 893 miljardiin euroon. Lisäksi joustavuutta lisättäisiin, jotta rahoitus olisi paremmin hyödynnettävissä EU:n muuttuviin painopisteisiin ja mahdollisiin tuleviin kriiseihin ja rakennetta yksinkertaistettaisiin huomattavasti. Ehdotuksen sisällölliset painotukset kilpailukykyyn vahvistamiseksi sekä puolustuksen ja turvallisuuden vahvistamiseksi vastaavat hyvin Suomen EU-politiikan painopisteitä.

Ehdotuksen sisältämä keskeinen uudistus on jäsenvaltiokohtaiset kansalliset ja alueelliset suunnitelmat, joita toimeenpantaisiin uuden kumppanuusrahaston määrärahoihin. Komissio ehdottaa, että rahastoon kohdennettaisiin yhteensä noin 698 miljardin euron rahoitus, josta 262,8 mrd. euroa kohdennettaisiin maatalouden suoriin tulotukiin ja 30,6 mrd. euroa sisäasioiden toimiin. Lisäksi rahoituksesta yhteensä 404,9 mrd. euroa kohdennettaisiin nk. yleisallokaationa jäsenvaltioille. Tästä osuudesta rahoitettaisiin mm. alue- ja rakennepolitiikan toimia. Uutta on myös, että komissio on julkaissut jäsenvaltiokohtaiset saannot osana rahoituskehys ehdotusta.

Suomen osalta 8,6 mrd. euron kokonaissaanto jakautuisi niin, että 4,3 mrd. euroa kohdennettaisiin maatalouden tulotukeen, 1,4 mrd. euroa sisäasioihin ja 2,7 mrd. euroa yleisallokaationa mm. alue- ja rakennepolitiikan ja maaseudun kehittämisen toimiin ja muihin kansallisessa ja alueellisessa suunnitelmassa sovittaviin tarkoituksiin. Lisäksi Suomelle osoitettaisiin 0,3 mrd. euroa rahoitusta sosiaalisen ilmaston rahaston toimiin. Huomion arvoista on, että 25 % em. jäsenvaltiokohtaisesta saannosta jätettäisiin ensivaiheessa kohdentamatta riittävän joustavuuden varmistamiseksi.

Uudella rakenteella on kansallisen suunnitelman ja tulospäätösteisuuden osalta nähtävissä yhteyksiä myös elpymis- ja palautumistukivälineeseen. Huomionarvoista kuitenkin on, että jälkimmäinen oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen kriisiväline, jolla pyrittiin vastaamaan jäsenvaltioiden tarpeisiin koronakriisistä elpymiseksi. Se valmisteltiin hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa ja huomattavassa aikapaineessa. Toteutuessaan kansallinen ja alueellinen kumppanuussuunnitelma

ja kumppanuusrahasto muodostaisivat pysyvän järjestelyn, jonka kautta yli kolmannes EU-rahoituksesta kanavoitaisiin jäsenvaltioihin. Suomen osalta komission ehdotus tarkoittaisi 8,6 miljardin euron saantoja, kun taas elpymis- ja palautumistukivälineen saannot jäävät arviolta 2,7 miljardiin euroon. Tarkasteltaessa kansallisen ja alueellisen suunnitelman rahoitusta on myös tunnistettava toimeenpanon edellyttämän kansallisen osarahoituksen tarve. Nykyarvion mukaan komission esitys tarkoittaisi Suomen osalta alustavasti arvioiden noin 3–6 mrd. euron kansallista osarahoitusta.

Komission ehdotus on kunnianhimoinen ja toteutuessaan se uudistaisi merkittävästi EU-rahoituksen kohdennusta ja käyttöä jäsenvaltioissa. Uudessa rakenteessa lähtökohtana ovat kaikille jäsenvaltioille yhtäläiset EU-tason politiikkatavoitteet, joiden pohjalta kukin jäsenvaltio laatii kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman, jolla se edistää yhteisiä tavoitteita. Vastaavasti jäsenvaltiolle tarjotaisiin asetuksen puitteissa liikkumavaraa valita keskeisimmät keinot tavoitteiden saavuttamiseksi.

Oleellinen elementti olisi myös tulosperusteisuus suoritusperusteisuuden sijasta rahoituksen maksatuksen lähtökohtana. Jäsenvaltioille asetettaisiin investointien ja uudistusten osalta konkreettisia välitavoitteita ja tavoitteita ja vasta niiden toteutuessa sille ennalta kohdennettu EU:n rahoitusosuus maksettaisiin. Tämä monivuotisen rahoituskehiksen osana toteutettava uusi toimintatapa vahvistaisi huomattavasti ehdollisuutta ja osaltaan edistäisi yhdessä sovittujen sääntöjen ja periaatteiden noudattamista kaikissa jäsenvaltioissa. Komission tavoite ehdollisuuden vahvistamisesta on hyvin linjassa Suomen pitkäkestoisten oikeusvaltio- ja perusoikeusehdollisuuksia tukevien sekä ehdollisuuden vahvistamista korostavien linjausten kanssa. Kansallisissa suunnitelmissa tulee myös huomioida riittävän vahvasti relevantit maakohtaiset suositukset. Maakohtaisten suositusten, kuten muidenkin asetuksessa mainittujen suositusten osalta on kuitenkin huomiota kiinnitettävä kyseisten asiakirjojen luonteeseen ei-sitovina asiakirjoina. Tähän ei komissio ole esittänyt muutosta.

Toteutuessaan komission ehdotus asettaa myös omat kansalliset järjestelymme uusien vaatimusten eteen ja tarjoaa luontevan ajankohdan uudistuksille, mm. välittävien toimijoiden määrän vähentämiselle. Keskittyminen suurempiin kokonaisuuksiin vähentäisi haasteelliseksi tunnistettua hankkeiden pirstaloitumista ja järkeistäisi hallinnollisten kustannusten hankekohtaista osuutta, joka pienemmissä hankkeissa voi muodostua suhteettoman suureksi. Komission ajattelu myös korostaa yliaalueellisuutta, jonka merkitykseen myös kansallisessa keskustelussa on kiinnitetty erityistä huomiota.

Edessä on huomattava valmistelutyö, jossa on ensin vastattava jäsenvaltion velvollisuuteen laatia kansallinen ja alueellinen kumppanuussuunnitelma ja sen jatkona toimeenpanna sitä 1.1.2028 alkaen. Tätä työtä tulee tehdä viipymättä, jotta asetuksen sisällöllisten vaatimusten ohella myös lainsäädännölliset ja muut hallinnolliset edellytykset täyttyvät oikea-aikaisesti, vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti. Asetuksen keskiössä on kumppanuus mm. alueellisten, mutta myös talouselämän ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa. Jo ennen nyt toteutettua työryhmävalmistelua, osana monivuotiseen rahoituskehykseen liittyvää ennakkovaikuttamista, on mm. alueellisten toimijoiden kanssa käyty aikaisempaa aktiivisempaa keskustelua. Näissä keskusteluissa esiin on noussut relevantteja kysymyksiä, mutta myös avointa suhtautumista odotettavissa olevaan muutokseen. Tämä osaltaan antaa hyvät lähtökohdat kumppanuudessa tehtävään valmisteluun.

Parhaimmillaan kansallinen ja alueellinen suunnitelma toteuttaa vaikuttavasti EU-tason tavoitteita kansallisista lähtökohdista, huomioiden ja hyödyntäen mm. alueiden ja muiden kumppanien osaamista. Tavoitteena tulee olla Suomen EU-painopisteiden, mm. kilpailukyvyn sekä puolustuksen ja turvallisuuden monimuotoinen edistäminen.

Satu Keskinen
Toukokuu 2026

1 Työryhmän tavoitteet, tehtävät ja toiminta

1.1 Työryhmän tausta ja tavoitteet

Komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksen EU:n seuraavaksi rahoituskehikseksi vuosille 2028–2034 sekä sitä täydentävät ehdotukset, ml. asetusehdotuksen ”Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034”, jatkossa kumppanuusrahastoasetus (NRP-asetus). Sen tavoitteena on i) varmistaa parempi johdonmukaisuus EU:n prioriteettien sekä kansallisten ja alueellisten toimien välillä; ii) yksinkertaistaa toimia ja saada parempi vastine rahalle luomalla yksinkertaisempi ja tehokkaampi toteutusjärjestelmä; iii) vastata uusiin poliittisiin prioriteetteihin helpottamalla varojen uudelleenkohdentamista, jotta voidaan reagoida uusiin tarpeisiin ja ennakoimattomiin kriiseihin, vaarantamatta kuitenkaan pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi komissio esittää ennalta jäsenvaltioille kohdennettujen määrärahojen ryhmittelyä yhteen rahastoon, kumppanuusrahastoon, johon koottaisiin koheesiorahoitus, yhteisen maatalouspolitiikan ja kalastuspolitiikan rahoitus sekä sisäasioiden rahoitus.

Asetusehdotuksen mukaan yhden rahaston muodostaminen tarkoittaisi myös siirtymistä useista ohjelmista yhteen kansalliseen suunnitelmaan (NRPP, National Regional Partnership Plan). Jäsenvaltiolle suoraan kohdentuvan rahoituksen maksatukset sidottaisiin NRP-suunnitelmissa sovittuihin investointeihin, uudistuksiin ja muihin interventioihin liittyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden toteutumiseen, pl. maatalouden tulotuet.

Ehdotuksen mukaan komissio ja jäsenvaltiot soveltavat kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien sekä myös Interreg-suunnitelman täytäntöönpanoon yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava komissiolle kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman luonnos 30.6.2027 mennessä. Suunnitelma olisi laadittava ja pantava täytäntöön yhteistyössä sidosryhmien ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Asetusehdotuksen mukaan kumppanuussuunnitelman toimeenpanon hallinnointi toteutetaan yhteistyössä komission ja jäsenvaltioiden välillä. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä kumppanuussuunnitelmaa varten yksi tai useampi hallintoviranomainen, yksi tai useampi maksajavirasto ja yksi tai useampi tarkastusviranomainen. Jos jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden hallintoviranomaisen, sen on perustettava näitä varten koordinoiva toiminto.

Jäsenvaltioiden olisi perustettava yksi tai useampi seurantakomitea kumppanuussuunnitelman yhtä tai useampaa lukua varten. Jos perustetaan useampi kuin yksi seurantakomitea, jäsenvaltion olisi perustettava myös koordinointikomitea, joka varmistaa täytäntöönpanon valvonnan ja seurannan.

Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden on mm. otettava käyttöön vaikuttavat ja tehokkaat hallinto- ja valvontajärjestelmät kumppanuussuunnitelmiaan varten sekä varmistettava ja säännöllisesti tarkistettava, että annettu tuki on käytetty asianmukaisesti välitavoitteiden ja tavoitteiden tai tuotosten saavuttamiseen.

1.2 Työryhmän kokoonpano ja tehtävät

Pääministeri Orpo asetti 13.3.2026 työryhmän valmistelemaan Euroopan unionin tulevan monivuotisen rahoituskehityksen 2028–2034 Suomen kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallinnollinen rakenne 31.5.2026 mennessä. Työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus Suomen kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallintorakenteeksi sisältäen ehdotukset koordinoivaksi toiminnoksi (aiemmin alkuperäisessä ehdotuksessa koordinoiva viranomainen), hallintoviranomaisiksi, maksajavirasto(i)ksi ja tarkastusviranomaise/i/ksi. Huomiota tuli etenkin kiinnittää koordinoivan toiminnon toimivallan määrittelyyn ja rooliin ohjaavana toimijana.

Työryhmän tuli edelleen valmistella aikataulu ja toimet kumppanuussuunnitelman valmistelemiseksi ml. yhteistyö sidosryhmien ja alueellisten toimijoiden kanssa. Edelleen työryhmän tuli arvioida uuden hallintorakenteen edellyttämiä mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita.

Lisäksi työryhmän tehtävänä oli käydä keskustelua komission antaman nk. NRP-asetusehdotuksen kumppanuusrahaston erityistavoitteista (3 artikla) ja niiden keskinäisistä painotuksista tulevassa kansallisessa ohjelmassa vaikuttavuus huomioiden.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja apulaisosastopäällikkö Satu Keskinen, VNK

Jäsenet

Maa- ja metsätalousministeriö: koordinaatioyksikön päällikkö Ahti Hirvonen

Sisäministeriö: kansainvälisen asioiden yksikön johtaja Laura Yli-Vakkuri

Työ- ja elinkeinoministeriö: osastopäällikkö Tiina Korhonen

Valtiovarainministeriö: finanssineuvos, yksikön päällikkö Marketta Henriksson

Ympäristöministeriö: kehittämisjohtaja Juho Korpi

Työryhmän sihteerinä toimi EU-erityisasiantuntija Eeva Kaunismaa VNK:n EU-asioiden osastolta.

1.3 Työskentelyn eteneminen

Työryhmä kokoontui yhdeksän kertaa ja käsitteli tehtäväksiantonsa mukaisesti kumppanuussuunnitelman kansallista hallintorakennetta, suunnitelman valmistelu-prosessia ja lainsäädäntötarpeita. Lisäksi työryhmä kävi keskustelua asetusehdotuksen erityistavoitteiden priorisoinnista tulevassa kumppanuussuunnitelmassa.

Tietojärjestelmäkysymyksiä tarkastellut alatyöryhmä

Työryhmä tunnisti hallintorakenteen ohella keskeiseksi ratkaisuja vaativaksi kysymykseksi ohjelman toimeenpanossa käytettävien tietojärjestelmien tilanteen. Työryhmä nimesi relevanttien ministeriöiden ja virastojen edustajista koostuvan alatyöryhmän, jonka tehtäväksi annettiin tehdä NRP-työryhmälle ehdotuksia tarkoituksenmukaisimmista etenemisvaihtoehdoista tietojärjestelmäkysymyksistä tulevan rahoituskehyskauden suoraan Suomelle kohdentuvan rahoituksen käsittelyssä huomioiden kustannusvaikutukset. Määräajaksi alatyöryhmälle asetettiin 15.5.2026.

Alatyöryhmä huomioi työssään valtionavustusjärjestelmästä tehdyt aiemman selvitykset sekä kansallisen NRP-työryhmän keskustelut. Alatyöryhmä kokoontui kaksi kertaa ja työsti ehdotuksiaan, joita NRP-työryhmä on käsitellyt loppuraporttinsa luvussa 5.4.

1.4 Vuorovaikutus ja sidosryhmäkuulemiset

Työryhmän tuli hyödyntää työssään relevanttien ministeriöiden ja Ahvenanmaan maakunnan asiantuntemusta tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi työryhmän tuli kuulla asiantuntijoita valmistelun kannalta keskeisistä sidosryhmistä.

Työryhmä kokoontui 4.5.2026 yhteiskokoukseen ministeriöiden MFF-johtoryhmään kuuluvien edustajien kanssa. Kokouksessa käytiin läpi ministeriöiden näkökulmia NRP-työryhmän tehtävänantoon.

Työryhmä kutsui keskeisten sidosryhmien edustajia keskustelemaan työryhmän tehtävistä 5.5.2026. Tilaisuuteen kutsuttiin seuraavien tahojen edustajat: Elinkeinoelämän keskusliitto, Keskuskauppakamari, Suomen Yrittäjät, Akava, SAK, STTK, MTK, WWF, Suomen Kuntaliitto, maakuntajohtajat, hyvinvointialueita edustava Hyvil Oy, kuusi suurinta kaupunkia (C6), elinvoimakeskukset, Business Finland, Suomen Akatemia, yliopistojen rehtorineuvosto, valtion tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet ja ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto.

Ahvenanmaa

Ahvenanmaan maakuntahallitus antoi kirjallisen lausuntonsa työryhmän tehtäviin liittyen 24.4.2026. Lausunnon mukaan ”Jotta Suomen kansallinen ja alueellinen kumppanuussuunnitelma toimisi itsehallintolain mukaisesti, on tärkeää, että maakunnan hallitus pystyy muotoilemaan sisältöjä ja päättämään painopisteistä kaikilla niillä alueilla, joilla Ahvenanmaalla itsehallintolain mukaan on lainsäädäntövaltaa.” Maakunnan hallituksen nykyisin toteuttamien tai toteuttamiseen osallistuvien EU-ohjelmien osalta tämä toteutuu erilaisissa malleissa aina omista EAKR/ESR-ohjelmista Suomen YMP-strategiasuunnitelman omiin toimenpiteisiin ja Suomen Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston ohjelman kansallisiin yhteisiin toimiin. Maakunnan hallitus haluaa yhdessä vastuuministeriöiden kanssa löytää parhaan mallin NRP-suunnitelman toteuttamiseksi.

Lausunnon mukaan tämän on käytävä selkeästi ilmi työryhmän raportista ja maakunnan hallitukselle tulisi myös varata mahdollisuus kommentoida raporttia ennen sen valmistumista toukokuussa 2026.

Lisäksi lausunnossa todetaan olevan myös tärkeää, että maakunnan hallitus pääsee keskeiseen koordinaatioryhmään, joka tulee työskentelemään Suomen kumppanuussuunnitelman parissa, jotta varmistetaan kumppanuussuunnitelman yhteensovitus itsehallintolain kanssa. Rahoitusjärjestelyn periaatteet tulisi ratkaista maakunnan hallituksen ja valtioneuvoston kesken.

Maakunnan hallituksen mukaan on vielä liian aikaista määritellä painopisteensä. Voidaan kuitenkin todeta, että maatalouden ja kalastuksen alkuelinkeinot ovat tärkeitä, koska Ahvenanmaa on riippuvainen EU-rahoituksesta näiden elinkeinojen ylläpitämiseksi. Myös kilpailukyky ja elinkeinoelämä ovat Ahvenanmaalle tärkeitä niiden alojen näkökulmasta, joilla Ahvenanmaalla on lainsäädäntövaltaa.

Maakunnan hallitus korosti, että Suomella on suuri vastuu huolehtia kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman toimivuudesta itsehallintolain mukaisesti.

2 Nykytilan kuvaus ja tunnistetut muutostarpeet

2.1 Rahoituskehyskausi 2021–2027

2.1.1 Maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoitus

Rahoituksen määrä

Rahoituskehyskaudella 2021–2027 Suomen maatalouden ja maaseudun kehittämisen toimenpiteiden EU-rahoitus on yhteensä noin 6,3 mrd. euroa ja EU-välineiden kansallinen osarahoitus on noin 5,6 mrd. euroa koko kehyskaudella kiintein, vuoden 2025 hinnoin. Kun mukaan lasketaan tukivälineiden koko kansallinen rahoitusosuus, on vuotuinen kokonaisrahoitus nykyisillä toimenpiteillä keskimäärin noin 2 mrd. euroa vuodessa¹. Tästä EU-rahoituksen osuus on keskimäärin 879 milj. euroa vuodessa eli 43 % kokonaisrahoituksesta. EU-rahoitus jakautuu EU:n kokonaan rahoittamaan maatalouden suorien tukien osuuteen, jonka suuruus on keskimäärin 523 milj. euroa ja EU:n osittain rahoittamaan maaseudun kehittämisen osuuteen, jonka EU-rahoitus on vuosittain noin 356 milj. euroa. Maaseudun kehittämisen kokonaisrahoitus kansallinen rahoitus mukaan luettuna on keskimäärin 1 173 milj. euroa vuodessa². Lisäksi vuosittainen kokonaisrahoitus sisältää kokonaan kansallisesti rahoitetut maatalouden tukijärjestelmät, joiden osuus on keskimäärin 350 milj. euroa vuodessa.

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelman vuotuinen rahoitus on koko rahoituskehyskaudella hieman yli 140 milj. euroa kiintein, vuoden 2025 hinnoin. Tästä EU-rahoituksen osuus on 10,3 milj. euroa eli 51 % julkisesta kokonaisrahoituksesta.

1 Nykyisiä CAP-toimenpiteitä ja niiden rahoitusta toimeenpannaan edelliskauden siirtymäajan eli vuosien 2021–2022 jälkeen vuosina 2023–

2 CAP:n vuosittainen EU-rahoituksen jakautuminen maatalouden ja maaseudun kehittämisen toimenpiteiden välillä ei ole suoraan verrannollinen NRP-ehdotuksessa esitettyihin maatalouden suoriin tulotukiin johtuen NRP- ja CAP -asetuksen erilaisesta rakenteesta.

Hallinnointi ja resurssit

Maa- ja metsätalousministeriön hallintoviranomaisen toimintoihin käytetään noin 25 htv:ta, Ruokaviraston maksajavirastotoimintojen tehtäviin käytetään noin 180 htv:ta ja todentamisviranomaisen VM/VVC-toiminnon koko on noin 8 htv:ta. Välittävinä viranomaisina toimivat kaikki 10 elinvoimakeskusta ja kuntien YTA-alueet. Välittävien viranomaisten ja maksajaviraston delegoimisiin hallinto- ja/tai maksajavirastotehtäviin on elinvoimakeskuksissa yhteensä noin 450 htv:ta ja kuntien yhteistoiminta-alueilla yhteensä noin 240 htv:ta

Yhteisen kalatalouden rahoituksen osalta maa- ja metsätalousministeriössä on hallintoviranomaisen toimintoihin n. 3 htv:ta. Välittävinä toimieliminä ovat kolme elinvoimakeskusta, Keha-keskus ja Ahvenanmaan maakuntahallitus, jotka työllistävät n. 8–10 htv:ta ja tarkastusviranomaisena VM:n VVC-toiminnolla käytetään alle 1 htv.

Kansallinen lainsäädäntö ja järjestelyt Ahvenanmaan maakunnan osalta

Kansallisesti eri viranomaisten tehtäviä määrittelevät muun muassa yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annettu laki (1324/2022), maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027 annettu laki (1325/2022) ja tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettu laki (1334/2022).

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n (Maakunnan lainsäädäntövalta) 15 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta, maataloustuotannon ohjaamista; ennen maataloustuotannon ohjaamista koskevaan lainsäädäntötoimeen ryhtymistä on kuitenkin neuvoteltava valtion asianomaisen viranomaisen kanssa. Edelleen Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n (Valtakunnan lainsäädäntövalta) 15 kohdan mukaan valtakunnalla on puolestaan lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maatalous- ja kalataloustuotteiden hintoja sekä maataloustuotteiden viennin edistämistä. Ahvenanmaan itsehallintolaki on säädetty ennen Suomen liittymistä Euroopan unioniin, eikä liittymisen jälkeen ole ollut käytössä maataloustuotteiden hintoja koskevia maataloustuloneuvotteluja.

Yhteisen kalastuspolitiikan rahoitukseen liittyvällä asetusehdotuksella on yhtymäkohtia kalastukseen, luonnon- ja ympäristönsuojeluun, vesioikeuteen sekä veneliikenteeseen ja paikallisen meriliikenteen väyliin, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 10, 16 ja 21 kohdan mukaan ovat maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

Toimivalta Euroopan unionin yhteiseen maatalous- ja kalatalouspolitiikkaan on edellä sanotun mukaisesti siis jaettu valtakunnan ja maakunnan välillä. Jaetun toimivallan pohjalta on kehitetty käytäntöjä siitä, mitkä tukimuodot kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan ja mitkä valtakunnan toimivaltaan. Ahvenanmaan itsehallintolain säännöksiä on maataloustuotteiden hintoihin liittyen perinteisesti tulkittu niin, että valtakunnan toimivalta käsittää ne tukijärjestelmät, joilla hinna-
nalennuksia korvataan maataloustuottajille. Näihin tukimuotoihin ei sisälly esimerkiksi tukielementtejä erityisten toimien kustannuksista. Edellä mainitun perusteella valtakunnan toimivaltaan on Euroopan unionin jäsenyyden aikana perinteisesti katsottu kuuluvan ne suorat tuet, jotka ovat kokonaan Euroopan unionin rahoittamia eli rahoitetaan tällä hetkellä maataloustukirahastosta. Näitä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukimuotoja ovat muun muassa perustulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki ja tuotantosidonnaiset tulotuet. Maakunnan toimivaltaan on puolestaan katsottu kuuluvan ne maaseudun kehittämiseen liittyvät tukimuodot, jotka rahoitetaan tällä hetkellä osittain maaseuturahastosta. Näitä tukimuotoja ovat esimerkiksi ympäristökorvaus, korvaus luonnonmukaiseen tuotantoon sekä maaseudun kehittämistuet ja rakennetuet.

Valtakunnan ja maakunnan toimivallan jaon näkökulmasta komission tulevalla asetusehdotuksella on yhtymäkohtia kalastukseen, luonnon- ja ympäristön-
suojeluun, vesioikeuteen sekä veneliikenteeseen ja paikallisen meriliikenteen väyliin, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10, 16 ja 21 kohdan mukaan ovat maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita. Ehdotus koskee myös kauppamerenkulkua ja tämän väyliä, jotka itsehallintolain 27 §:n 13 kohdan mukaan ovat valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita. Komission ehdotuksen mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava yksi kansallinen suunnitelma ja nimettävä toimivaltaiset viranomaiset. Nykyisellä ohjelmakaudella on kalastuksen osalta menetelty siten, että Ahvenanmaan toimintaohjelma sisältyy Suomen ohjelmaan.

2.1.2 Sisäasioiden rahoitus

Rahoituksen määrä

Rahoituskehyskaudella 2021–2027 Euroopan unionin sisäasioiden rahastoihin kuuluu kolme rahastoa:

- Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF (Suomen saanto 184 milj. euroa)
- Sisäisen turvallisuuden rahasto ISF (Suomen saanto 53 milj. euroa)
- Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline BMVI (Suomen saanto 210 milj. euroa)

Rahastoilla edistetään maahanmuuttoasioiden tehokasta hallintaa ja turvallisuuden korkeaa tasoa EU:ssa sekä tuetaan yhdenmukaista rajaturvallisuutta ja yhteistä viisumipolitiikkaa. Rahastojen EU-rahoitusosuus on tällä ohjelmakaudella yhteensä noin 447 miljoonaa euroa. EU-rahoituksen osuus on toimista ja painopisteistä riippuen joko 75 % tai 90 %. Lisäksi rahastoista voidaan myöntää täysimääräistä operatiivista tukea viranomaisille, jotka vastaavat unionin hyväksi suoritettavista julkisista palveluista.

Hallinnointi ja resurssit

Sisäasioiden rahastojen hallintoviranomaisena toimii sisäministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö. Sisäasioiden rahastojen toimeenpanossa ei ole välittäviä toimielimiä, vaan hallintoviranomainen hoitaa kaikki hallintoviranomaistehtävät. Myös kirjanpitotoiminto toteutetaan sisäministeriössä osana hallintoviranomaisen toimintaa. Kirjanpitotoiminnon tehtävät on eriytetty henkilötasolla hallintoviranomaisen muista tehtävistä. EU:n sisäasioiden rahastojen tarkastusviranomaisena toimii valtiovarainministeriön valtiovarain controller-toiminto.

Sisäasioiden rahastojen painopiste on viranomaistoiminnassa ja niitä toimeenpannaan verraten kevyellä hallinnolla, kun nykyisellään esim. välittäviä toimielimiä ei ole. Hallintoviranomaisen toimintoihin on kohdennettu tällä hetkellä 19 henkilötyövuotta (sis. kirjanpitotoiminto). Tarkastusviranomaistehtäviin kohdentuu kalenterivuositain noin 1,5 henkilötyövuotta.

Hallintoviranomaisella on käytössä sähköinen EUSA2-asiointi- ja käsittelyjärjestelmä. Järjestelmän asiakasportaaliin on toteutettu kokonaisvaltaisesti kaikki hakemiseen ja hankkeiden/toimien hallinnointiin liittyvät toiminnallisuudet ja vastavuoroisesti käsittelypuolelle vireille tulleiden asioiden käsittelyyn ja päätöksentekoon liittyvät toiminnallisuudet sekä muut hallintoviranomaisen velvollisuuksien täyttämiseen liittyvät toiminnallisuudet.

Kansallinen lainsäädäntö ja järjestelyt Ahvenanmaan maakunnan osalta

Kansallisesti EU:n sisäasioiden rahastojen hallintoviranomaisesta ja sen tehtävien järjestämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä säädetään laissa sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 (1125/2021) ja valtioneuvoston asetuksessa sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 (119/2022).

Hallintoviranomaisen tehtävät on yleisellä tasolla määritetty rahastolaissa ja tarkemmin sisäministeriön työjärjestyksessä. Hallintoviranomaisen sisäinen tehtävien jako sekä tehtävien eriyttäminen on määritetty hallintoviranomaisen työjärjestyksessä.

Ahvenanmaan maakunnalle kuuluvat sisäasioiden rahastojen kansallisista ohjelmista johtuvat hallintoviranomais- ja tarkastusviranomaistehtävät on siirretty sopimusasetuksella (839/2022) sisäministeriön hoidettavaksi. Ahvenanmaan maakunta osallistuu AMIF- ja ISF-rahastojen kansallisten ohjelmien toimeenpanoon seuranta-komiteoiden jäsenenä.

Sisäasioiden rahastojen ohjelmakauden 2021–2027 kansallisen toimeenpanon valmistelun yhteydessä on arvioitu, että sisäisen turvallisuuden rahastossa lainsäädäntövalta kuuluu maakunnalle itsehallintolain 18 §:n 6 kohdan nojalla siltä osin kuin kyse on itsehallintolaissa mainituin poikkeuksin yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä palo- ja pelastustointia koskevista asioista.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastossa maakunnan lainsäädäntövaltaan on arvioitu kuuluvan maakunnassa tapahtuva kotoutumisen edistäminen. Tämän lainsäädäntövallan on maakuntalakien lainsäädäntövalvonnan yhteydessä katsottu olevan johdettavissa itsehallintolain 18 §:n 1, 4, 13, 14, 22 ja 23 kohdasta, jotka koskevat maakunnan hallitusta sekä sen alaisia viranomaisia ja laitoksia, kuntien hallintoa, sosiaalihuoltoa, opetusta ja oppisopimusta, elinkeinotoimintaa ja työllisyyden edistämistä. Sen vuoksi maakunnan lainsäädäntövaltaan katsotaan kuuluvan maakunnassa sijaitsevien kuntien vastaanottamiin pakolaisiin tai muihin maahanmuuttajiin kohdistuvat pääasialliset kotouttamistoimet.

Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen soveltamisala kuuluu kokonaan valtakunnan toimivaltaan.

2.1.3 Alue- ja rakennepolitiikan rahoitus

Rahoituksen määrä

Rahoituskehyskaudella 2021–2027 nykyinen EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma on kolmirahastoinen (EAKR, ESR+ ja JTF) *Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027* -ohjelma. Ahvenanmaan maakuntahallinto vastaa itsenäisesti Suomen toisesta alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta sekä siihen liittyvistä hallintoviranomais-tehtävistä (EAKR ja ESR+).

Taulukko 1. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 rahoitus (20.12.2022) vuoden 2025 hinnoin, mrd. €

Rahasto	EU	Kansallinen	Kokonais-rahoitus
EAKR	0,876	0,672	1,548
ESR+	0,609	0,363	0,972
JTF MFF	0,206	0,088	0,294
JTF NGEU	0,275	0,118	0,393
JTF yhteensä	0,481	0,206	0,687
YHTEENSÄ	1,966	1,241	3,207

EAKR ja ESR+ rahoituksen EU ja kansallinen osarahoitussuhde vaihtelee toteutusalueen ja toimintalinjan mukaisesti. Kehittyneellä alueella (Uusimaa) EU-osarahoitus on pääsääntöisesti 40 % ja siirtymäalueilla (muut NUTS II-alueet) pääsääntöisesti 60 %. JTF:n osalta EU-osarahoitus on 70 %. ESR:n sosiaalisissa innovaatioissa (tl 5) EU-osarahoitus on 95 % ja aineellisissa avussa (tl 6) 90 % koko maassa.

Kansallinen julkinen rahoitus muodostuu valtion 75 % ja kuntien 25 % osuuksista.

Taulukko 2. Åland-FI-ERDF/ESF+ rahoitus (8.9.2022) vuoden 2025 hinnoin, mrd €

Rahasto	EU	Kansallinen	Kokonais-rahoitus
EAKR	0,003	0,005	0,008
ESR+	0,002	0,003	0,006
Yhteensä	0,006	0,008	0,014

EU osarahoitussuhde Ahvenanmaalla on 40 % (kehittynyt alue).

Alue- ja rakennepoliitiikan-ohjelmalla edistetään pk-yritysten kasvua ja kansainvälistymistä sekä puolustusteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvattamista yritys-kohtaisin avustuksin. Työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta parannetaan rahoittamalla työssä oppimista ja koulutuksen kehittämistä sekä tarjoamalla tukea työnhakijoille ja työnantajille työllistymisen ja työllistämisen edistämiseksi. Lisäksi

tehdään elinkeinoelämää ja sotilaallista liikkuvuutta tukevia investointeja liikenne-infrastruktuuriin sekä rahoitetaan puhtaan siirtymän ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä kehittämishankkeita ja investointeja. Ohjelman rahoitus yritysten ja tutkimuslaitosten t&k -toimenpiteisiin edistää osaltaan Suomen t&k -tavoitetta (4 %). Ohjelman kautta osoitettava t&k -rahoitus on osa valtion t&k rahoitusta, toisin kuin EU:n suoraan myöntämä kilpailtu rahoitus, joka ei kierrä valtion talousarvion kautta.

Hallinnointi ja resurssit

EU:n alue- ja rakennepolitiikan valmisteluun, toimeenpanoon ja seurantaan liittyvät jäsenvaltiotehtävät sekä hallintoviranomaistehtävät hoidetaan pääasiassa työ- ja elinkeinoministeriön Alueet ja kasvupalvelut osastolla. Osaston vastuulla on mm. Suomen tavoitteiden edistäminen EU:n alue- ja rakennepolitiikassa, kansallinen ohjelmavalmistelu, ohjelman koordinaation, seurannan ja arvioinnin suunnittelu, ohjelmien toimeenpanoa koskeva lainsäädäntö ja rahoitussuunnittelu. Myös rahastojen hallinnointiin käytettävien palvelujen digitalisaatio, palveluprosessien kehittäminen ja ohjaus kuuluvat osaston vastuulle. Osasto vastaa myös kaikkien yleisasetusrahastojen (EAKR, ESR+, JTF, EMKVR, HOME) viestinnän koordinaatiosta sekä EU:n sisä- ja ulkorajayhteistyöohjelmien jäsenvaltiotehtävistä. Kirjanpito-toimintoa hoidetaan henkilöstö- ja hallintoyksikössä (TEM HEHA).

Ohjelmaan perustuvien valtakunnallisten teemojen valmistelusta vastaavat asianomaiset ministeriöt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Maakuntien liitot vastaavat Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisesta valmistelusta ja alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelusta. Valtakunnallisen ja alueellisen valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta sekä yleisasetuksen 8 artiklassa tarkoitetusta kumppanuudesta sekä monitasoisen hallinnoinnin mukaisesta käsittelystä keskushallinnossa vastaa alueiden uudistumisen neuvottelukunta (AUNE).

Valtaosa hallintoviranomaistehtävistä (ml. rahoitushakuihin, hankkeiden valintaan ja rahoittamiseen sekä maksamiseen liittyvät tehtävät ja jälkitoimenpiteet) on delegoitu välittävälle toimielimille, joita ovat neljä elinvoimakeskusta, Ruokavirasto sekä 14 maakunnan liittoa. Työ- ja elinkeinoministeriöllä on vastuu myös hallintoviranomaisen tehtäviä hoitavien välittävien toimielinten ohjauksesta, koulutuksista, ohjeistuksesta, tarkastuksista, valvonnasta, riskienhallinnasta sekä petostentorjunnasta ja varojen käytön ehtojen asettamisesta välittävälle toimielimille.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen vuonna 2025 käytettiin noin 290 htv:tä (sis. TEM jäsenvaltiotehtävät, kipi ja hallintoviranomainen sekä hallintoviranomaisen muille viranomaisille, eli välittävälle toimielimille, delegoidut hvo-tehtävät).

- TEM:n osalta htv-määrä on 28
- Tarkastusviranomaisen htv-määrä on 4–5
- Välittävissä toimielimissä htv-määrä on 263
 - Josta RR-ELYjen (nyk. elinvoimakeskusten) osuus on 169
 - Ruokaviraston 2
 - Maakuntien liittojen osuus 92 (tässä sisällä 9 htv:tä ei välittävänä toimivien liittojen – eli Varsinais-Suomen, Päijät-Hämeen, Kanta-Hämeen ja Kymenlaakson – osalta ohjelman toimeenpanoon liittyen esim. MYR-työskentelyyn)

Noin puolet htv:istä rahoitetaan teknisellä tuella, noin puolet kunkin viranomaisen toimintamenoilla.

Hallintoviranomaisella on käytössään yleisasetuksen 63 artiklassa tarkoitettu sähköinen järjestelmä, EURA 2021 -järjestelmä, jonka avulla hallinnoidaan alue- ja rakennepolitiikan rahastoista (EAKR, ESR+ ja JTF) rahoitettavia hankkeita. Järjestelmässä on erilliset käyttöliittymät tuen hakijoille ja viranomaisille, ja se toimii sekä sähköisenä asiointikanavana että sähköisenä arkistona. Tuensaajien ja viranomaisen välinen asiointi ja tiedonvaihto toteutetaan kokonaisuudessaan sähköisesti. Lisäksi EURA 2021 -järjestelmässä hallinnoidaan myöntövaltuudet, myöntövaltuuksien jakaminen välittävälle toimielimille sekä arviomäärärahojen seuranta.

Kansallinen lainsäädäntö ja järjestelyt Ahvenanmaan maakunnan osalta

Kansallisesti EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta ja viranomaisista säädetään laissa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021) ja valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (797/2021). Lisäksi ohjelmakauden 2021–2027 säädöspohja muodostuu laista alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (757/2021) ja laista valtiovastuudesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (758/2021). Näitä tarkentamaan on säädetty kolme valtioneuvoston asetusta. Säädökset määrittävät ohjelmien toimeenpanon, viranomaisten tehtävät sekä rahoituksen myöntämisen ja käytön ehdot.

Ahvenanmaa vastaa maakunnalle hallintoviranomais- ja tarkastusviranomaistehtävistä itsenäisesti. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaisesti EU:n alue- ja rakennepolitiikan sektoreiden lainsäädäntövalta kuuluu maakunnalle.

Ahvenanmaan ohjelma on osa Suomen kumppanuussopimusta, jonka valmistelusta on vastannut työ- ja elinkeinoministeriö. Ahvenanmaan itsehallintolain 59a §:n perusteella maakuntahallitus muodostaa Suomen kansallisen kannanoton siltä osin kuin asia kuuluu maakunnan toimivaltaan, jos päätös koskee Euroopan yhteisöjen yhteisen politiikan soveltamista Ahvenanmaalla. Ahvenanmaan maakuntahallitus on osaltaan hyväksynyt kumppanuussopimuksen.

2.1.4 Kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP)

Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) on poikkeuksellinen, kertaluonteinen ja väliaikainen järjestely, jolla vastattiin ennakoimattomaan koronapandemian aiheuttamaan kriisiin EU:ssa. Kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP) ei siten ole varsinainen osa rahoituskehyskautta 2021–2027. Komission NRPP-asetusehdotuksessa on kuitenkin otettu perustaksi RRF:n tulosperusteisuus sekä ajatus yhdestä kattavasta suunnitelmasta, jonka toimeenpanon koordinoinnista vastaa jäsenvaltiossa määritelty taho. Lisäksi RRF:ssä kuten NRPP:ssäkin uutena piirteenä on, että suunnitelmassa tuli esittää investointien lisäksi rakenteellisia uudistuksia. Tämä tarkoitti, että maksatukset perustuivat myös uudistusten, joihin ei välttämättä liittynyt kustannuksia, toimeenpanoon. Sekä RRF:ssä että NRPP:ssä uudistusten ja investointien tulee vastata eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisiin suosituksiin ja asetusten yleisiin ja erityisiin tavoitteisiin. Tämän vuoksi RRF ja RRP on huomioitu tässä nykytilan kuvauksessa, vaikka niissä olisi myös merkittäviä eroja NRPP-kokonaisuuteen verrattuna mm. maatalouden ja koheesion osalta.

Rahoituksen määrä

RRF:n toimeenpanokausi on 2020–2026. RRF on osa laajempaa elpymisvälinettä, josta Suomen saanto on 3,09 mrd. euroa (kiintein 2025 hinnoin). Tästä summasta kanavoitiin RRF:n kautta hieman yli 1,9 mrd. euroa. Loppuosa saannoista kanavoitiin monivuotisen rahoituskehysten rahoitusohjelmien kautta. Näistä Suomeen saantoa kohdistui mm. RescEU-mekanismin, maaseudun kehittämisen, Horisontti Euroopan ja oikeudenmukaisen siirtymän (JTF) -rahaston kautta.

Hallinnointi ja resurssit

Toimeenpanosta ja monista käytännön tehtävistä vastaavat tukiviranomaiset. Toimeenpanon hallinnosta ja valvonnasta vastaavat valtiovarainministeriö koordinaattorina, ministeriöt ja tukiviranomaiset sekä Valtiokonttori. Tarkastuksesta vastaa valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto (VVC).

Valtiovarainministeriö Suomen koordinaattorina vastaa Suomen RRP:n valmistelusta, siihen liittyvien muutosten tekemisestä ja ehdotusten toimittamisesta komissiolle. Se neuvottelee ja solmii komission kanssa sopimukset Suomen rahoitusosuudesta sekä operatiivisista järjestelyistä. Yksi RRP-koordinaattorin keskeisimmistä tehtävistä on maksupyyntöjen valmistelu, sekä niihin liittyvän tiedon oikeellisuuden varmistaminen ja johdon vahvistuslausuman antaminen ennen maksupyynnön toimittamista komissiolle. Lisäksi se vastaa komissiolle tehtävästä raportoinnista ja koordinoi suunnitelman kansallista toimeenpanoa.

RRP:n toimeenpanosta vastaa yli 30 tukiviranomaista, joita ohjaavat koordinaattorin lisäksi hallinnon- ja toimialan vastuuministeriöt. Vastuuministeriötä on yhteensä kymmenen: LVM, OKM, OM, MMM, SM, STM, TEM, UM, VM ja YM.

Monitasoisen hallintorakenteen vuoksi hyvin toimiva viranomaisten keskinäinen koordinaatio on varmistettu RRP:n toimeenpanon seurantaan ja valvontaa varten perustetulla ministeriöiden välisellä työryhmällä, jonka tarkoituksena on tukea koordinaatiota. Valtiovarainministeriö koordinaattorina toimii työryhmän puheenjohtajana ja työryhmän työhön osallistuu myös Valtiokonttori.

RRP:n koordinaatio toimii viiden asiantuntijan voimin (reilut 3 htv:tä) ja pienen tiimin henkilöresursseihin liittyvät riskit tunnistettu. Valtiokonttorilla tiimissä on 4–5 htv:tä valvontaan ja tietojärjestelmän ylläpitämiseen ja tarkastustoimintaan on varattu 2 htv:tä (tehtävän resurssitarve on ollut 2–5 htv:tä). Lisäksi ministeriöissä ja tukiviranomaisissa on huomattavia htv-resursseja RRP:n toimeenpanoon, seurantaan ja valvontaan. Kattavaa tietoa näistä ei kuitenkaan ole kootusti saatavilla.

Kansallinen lainsäädäntö ja järjestelyt Ahvenanmaan maakunnan osalta

Suomen RRP:n toimeenpanosta, hallinnosta, valvonnasta ja tarkastuksista vastaavat viranomaiset ja niiden tehtävät on määritelty laissa Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (RRP-laki). Laki tuli voimaan 4.7.2022.

Suomen kansallinen RRP sisältää myös Ahvenanmaata koskevat toimenpiteet. Koska Suomen RRP:aan sisältyvät Ahvenanmaalla toteutettavat toimenpiteet koskevat maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita, ei kansallista RRP-lakia sovelleta Ahvenanmaan maakunnan toimeenpanovastuulla olevien hankkeiden toimeenpanoon eikä tukeen, jonka myöntämisestä vastaa Ahvenanmaalla toimiva tukiviranomainen.

Valtiovarainministeriön on RRP-koordinaattorina kerättävä tiedot koko Suomen suunnitelmasta, sillä se on neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti sitoutunut kokoamaan kaikki RRF-asetuksessa kerättäväksi säädettyt tiedot yhteen kansalliseen tietojärjestelmään. Tämän vuoksi valtiovarainministeriö koordinaattorina on alkuvuodesta 2024 tehnyt sopimuksen Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa RRF-asetuksessa säädettyjen tietojen keräämisestä, säilyttämisestä sekä asiakirjojen luovuttamisesta. Sopimus koskee maksupyyntöjä, jatkuvaa raportointia, yhteisiä indikaattoreita sekä välitavoitteiden ja tavoitteiden raportointia koskevien tietojen keräämistä. Lisäksi Ahvenanmaan maakunnan hallitus pitää RRP-koordinaattorin ajan tasalla mahdollisista viivästyksistä ja muista välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista koskevista muutoksista.

2.1.5 Sosiaalinen ilmastorahasto ja Life-ohjelma

Rahoituskehyskaudella 2021–2027 ympäristöministeriö hallinnoi EU:n LIFE ohjelmaa. LIFE-ohjelma on EU:n ainoa yksinomaan ympäristölle, luonnonsuojeluun ja ilmastotoimiin kohdistuva EU-rahoitus. LIFE-ohjelman (2021–2027) budjetti on noin 5,4 miljardia euroa. LIFE-ohjelman tavoitteet, talousarvio vuosiksi 2021–2027, EU-rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt määritellään LIFE-asetuksessa sekä monivuotisessa työohjelmassa. Suomen saanto LIFE -rahastosta on nykyisen arvion mukaan kaudella 2021–2027 noin 180–200 milj. euroa, ja saanto noin 3,7 % koko rahaston koosta.

LIFE -hankkeet perustuvat kilpailuun, eikä korvamerkittyä maakohtaista osuutta ole.

LIFE -ohjelma on uudessa 2028–34 EU rahoituskehys ehdotuksessa esitetty jaettava ECF:n (kilpailukykyrahasto) sekä kumppanuussuunnitelmarahaston kesken (EU Facility, NRP).

Sosiaalinen ilmastorahasto (Social Climate Fund, SCF)

EU:n sosiaalisen ilmastorahaston (Social Climate Fund) keskeisenä tavoitteena on tukea haavoittuvassa asemassa olevia EU-kansalaisia ja yrityksiä, kun päästökauppa laajenee koskemaan tieliikennettä ja rakennusten erillislämmitystä vuodesta 2027 lähtien (ETS2). Rahastosta halutaan suunnata tukea erityisesti haavoittuville kotitalouksille, mikroyrityksille ja tieliikenteen käyttäjille.

Toimenpiteillä ja investoinneilla on tarkoitus lisätä rakennusten energiatehokkuutta, vähentää rakennusten lämmityksen ja jäähdytyksen hiilidioksidipäästöjä, sekä parantaa päästöttömän ja vähäpäästöisen liikkumisen ja liikenteen saatavuutta.

Ilmastorahasto on luotu EU:n päästökaupan laajennuksen yhteydessä (ETS2), mikä kohdistuu rakennusten ja tieliikenteen polttoainepäästöihin.

Sosiaalista ilmastorahastoa koskeva asetus on hyväksytty ja astunut voimaan 2023. Rahasto on käytössä 2026–2032.

Sosiaalisen ilmastorahaston suuruus on 86,7 miljardia euroa vuosien 2026–2032 aikana. Rahasto kytkeytyy EU:n päästökaupan laajennukseen (ETS2), jonka tuloilla sosiaalista ilmastorahastoa rahoitetaan. Tämän lisäksi jäsenvaltioiden suunnitelmien on sisällettävä 25 prosentin kansallinen osarahoitusosuus. Jäsenvaltioiden on sisällytettävä suunnitelmiin rahoitettavat toimenpiteet ja investoinnit, näiden arvioidut kustannukset ja kansallinen rahoitusosuus. Suunnitelmien toittamisen yhteydessä jäsenvaltioiden on esitettävä arvio kokonaiskustannuksista ilman arvonalisäveroä (alv), jotta suunnitelmia voidaan vertailla keskenään. Suunnitelmiin on sisällyttävä myös tärkeimmät välitavoitteet ja tavoitteet, jotta toimenpiteiden ja investointien tosiasiallista toteutusta voidaan arvioida.

Suomen saama osuus rahastosta on korkeintaan 464 miljoonaa euroa vuosina 2026–2032 mikä sisältää kansallisen osarahoituksen.

Sosiaalisen ilmastorahaston kansallisen suunnitelman valmistelusta vastaa ympäristöministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö.

Suunnitelman viimeistely on parhaillaan käynnissä. Suunnitelma on tarkoitus toimittaa komissiolle vuoden 2026 aikana. Valmistelussa on kuultu laajasti sidosryhmiä, ja ennen suunnitelman toimittamista komissiolle toteutetaan suunnitelman julkinen lausuntokierros.

Tukiviranomaisina tulevat toimimaan Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus VARKE sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Suomen suunnitelma sisältää myös Ahvenanmaan investoinnin/osuuden.

Rahaston rahoituksen raportoinnissa komissiolle on päädytty käyttämään Valtio-konttorin RRP -järjestelmää (3,5 htv). Tarkastuksista vastaa osaltaan valtiovarain controller -toiminto (1 htv).

3 Komission NRPP-asetusehdotus

3.1 Asetusehdotuksen yleiset säännökset; Yleistavoitteet ja erityistavoitteet

Työryhmäraportin kuvaus NRPP-asetusehdotuksesta perustuu komission heinäkuussa 2025 antamaan asetusehdotukseen. Asetusneuvotteluissa sovittuja alustavia muutoksia on kuvattu vain keskeisimmiltä osin.

Komission asetusehdotuksen mukaan kumppanuusrahasto kokoaa yhteen yhteisesti hallinnoidut EU:n rahastot, joista jäsenvaltioille kohdennetaan ennalta määrärahoja, ja se perustetaan vuosiksi 2028–2034.

Asetuksella perustetaan (1 artikla) Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahasto, jäljempänä 'kumppanuusrahasto'. Asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat kumppanuusrahaston tehtäviä, ensisijaisia tavoitteita ja organisointia, varainhoitosääntöjä, joita sovelletaan kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien, jäljempänä "kumppanuusohjelma", tukeen sekä rahoitusta.

Ehdotuksen 2 artiklassa määritellään yleistavoitteet, joita olisi toteutettava erityistavoitteiden avulla.

Kumppanuusrahaston yleisenä tarkoituksena on edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, kestävästä kehitystä ja kilpailukykyä, turvallisuutta ja varautumista. Kumppanuusrahastosta tuetaan seuraavia yleistavoitteita:

- a. vähennetään alueellista epätasapainoa unionissa ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä ja edistetään Euroopan alueellista yhteistyötä SEUT-sopimuksen kolmannen osan XVIII osaston mukaisesti, mukaan lukien ympäristöhankkeiden ja Euroopan laajuisten verkkojen tukeminen liikenneinfrastruktuurien alalla SEUT-sopimuksen 177 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

- b. tuetaan laadukkaita työpaikkoja, koulutusta ja osaamista sekä sosiaalista osallisuutta SEUT-sopimuksen kolmannen osan XI ja XVIII osaston, 'Euroopan sosiaalirahasto', mukaisesti ja edistetään sosiaalisesti oikeudenmukaista siirtymistä ilmastoneutraaliuteen SEUT-sopimuksen 91 artiklan 1 kohdan d alakohdan, 192 artiklan 1 kohdan ja 194 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- c. tuetaan unionin yhteisen maatalouspolitiikan YMP:n täytäntöönpanoa SEUT-sopimuksen kolmannen osan III osaston mukaisesti;
- d. tuetaan unionin YKP:n yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanoa SEUT-sopimuksen kolmannen osan III osaston mukaisesti;
- e. suojellaan ja lujitetaan demokratiaa unionissa ja vaalitaan unionin arvoja SEU-sopimuksen 2 artiklan mukaisesti.

Ehdotuksen 2 artiklassa tarkoitettuihin yleistavoitteisiin pyritään seuraavien erityistavoitteiden avulla (3 artikla):

- a. tuetaan unionin kestävää vaurautta kaikilla alueilla
- b. tuetaan unionin puolustusvoimavaroja ja turvallisuutta kaikilla alueilla
- c. vahvistetaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta tukemalla ihmisiä ja vahvistamalla unionin yhteiskuntia ja sosiaalista mallia
- d. ylläpidetään elämänlaatua unionissa
- e. suojellaan ja vahvistetaan perusoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja oikeusvaltioperiaatetta sekä vaalitaan unionin arvoja

Puheenjohtajavaltion kompromissiesityksen (30.4.2026) mukaan 2 artiklaan on tehty lisäys, jonka mukaan rahaston tulisi myös osaltaan tukea maahanmuuttoa, rajaturvallisuuteen ja sisäiseen turvallisuuteen liittyviä tavoitteita (ao. HOME-asetusten mukaisesti).

Puheenjohtajavaltion kompromissiesityksen (30.4.2026) mukaan 3 artiklaan lisättäisiin uusi ba-kohta, jonka mukaan tuetaan sisäasioiden rahoitusta koskevien sektori-asetusten tavoitteita.

3.2 Kansallisten ja alueellisten kumppanuus-suunnitelmien laadinta, kumppanuus, horisontaaliset periaatteet ja suunnitelman edellytykset

NRPP-asetusehdotuksen mukaan kunkin jäsenvaltion olisi järjestettävä ja pantava täytäntöön kattava kumppanuus kansallista ja alueellista kumppanuus-suunnitelmaa ja sen kutakin lukua varten monitasoisen hallinnon periaatteen ja alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan mukaisesti, jotta varmistetaan eri kumppaneiden tasapuolinen edustus (6 artikla). Suunnitelman lukujen kumppanuus voi koostua eri sidosryhmistä, esimerkiksi sisäasiain toimenpiteiden osalta kumppanuusvaatimukset ovat osin suppeammat.

Kumppanuudessa on oltava tasapuolisesti edustettuina seuraavat kumppanit:

- a. alue-, paikallis-, kaupunki-, maaseutu- ja muut viranomaiset tai niitä edustavat järjestöt;
- b. talouselämän kumppanit ja työmarkkinaosapuolet, mukaan lukien viljelijät, kalastajat ja niitä edustavat järjestöt;
- c. asianomaiset kansalaisyhteiskuntaa edustavat elimet, kuten ympäristöalan kumppanit, valtiosta riippumattomat järjestöt, nuorisojärjestöt, ja sosiaalisen osallisuuden, perusoikeuksien, vammaisten henkilöiden oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavat elimet sekä kansalliset ihmisoikeusinstituutiot ja -järjestöt;
- d. tarvittaessa tutkimusorganisaatiot ja yliopistot.

Kumppanuutta ja monitasoista hallintoa koskevista velvoitteista voidaan poiketa sisäasioiden rahoituksen osalta erikseen määritellyin perustein.

Asetusehdotuksen mukaan kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava komissiolle kansallinen ja alueellinen kumppanuussuunnitelma, joka olisi laadittava ja pantava täytäntöön yhteistyössä kumppaneiden kanssa (21 artikla). Jokaisen jäsenvaltion on suunnitelmassaan esitettävä uudistuksia, investointeja ja muita toimenpiteitä, joiden tulisi muodostaa kattava ja johdonmukainen kokonaisuus. Kumppanuus-suunnitelman olisi sisällettävä 22 artiklassa ja liitteessä V esitetyt osatekijät. Lisäksi suunnitelman tulisi sisältää luettelo välitavoitteista ja tavoitteista, joihin suunnitelmalla pyritään. Suunnitelma olisi esitettävä liitteessä V olevan mallin mukaisesti (malli tämän raportin liitteessä 3). Komissiolle siirrettäisiin säädösvaltaa muuttaa mallia delegoiduilla säädöksillä.

Jos komissio antaa suunnitelmasta myönteisen arvion, se tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi, jonka neuvosto hyväksyy määräenemmistöllä. Neuvostolle asetettaisiin tavoitteellinen neljän viikon määräaika kunkin ehdotuksen käsittelemiselle (23 artikla).

3.3 Suunnitelman hallinnointi

Suunnitelman toimeenpanon hallinnointi toteutetaan yhteistyössä komission ja jäsenvaltioiden välillä. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä kumppanuussuunnitelmaa varten yksi tai useampi hallintoviranomainen, yksi tai useampi maksajavirasto ja yksi tai useampi tarkastusviranomainen (49 artikla), joiden olisi täytettävä asetusehdotuksen liitteessä IV vahvistetut keskeiset vaatimukset.

Jos jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden hallintoviranomaisen, sen on perustettava koordinoiva viranomainen. Hallintoviranomaiselle voidaan antaa tiettyjä koordinoivan viranomaisen tehtäviä. Koordinoivan viranomaisen ja hallintoviranomaisen väliset järjestelyt on vahvistettava kirjallisesti. Asetuksessa määritellään koordinoivan viranomaisen (50 artikla), hallintoviranomaisen (51 artikla), maksajaviraston (52 artikla) ja tarkastusviranomaisen (53 artikla) tehtävät.

Hallintoviranomainen voi nimetä yhden tai useamman välittävän toimielimen, joka suorittaa tehtäviä sen vastuulla. Hallintoviranomaisten ja välittävien toimielinten väliset järjestelyt on vahvistettava kirjallisesti. Välittävälle toimielimille siirrettyjä tehtäviä ei saa siirtää edelleen muille elimille.

Tarkastusviranomaisen olisi oltava julkinen viranomainen, joka on toiminnallisesti riippumaton tarkastuksen kohteista. Tarkastustyön voi toteuttaa muu julkinen tai yksityinen elin kuin tarkastusviranomainen kyseisen viranomaisen vastuulla. Jos jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden tarkastusviranomaisen, sen on otettava käyttöön koordinoitijärjestelyt vuotuisen tarkastuslausunnon ja tarkastusten yhteenvedon laatimista varten.

Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava tehtävien eriyttämistä koskevan periaatteen noudattamisesta kumppanuussuunnitelmaa varten nimettyjen viranomaisten välillä ja niiden sisällä.

Hallinto- ja tarkastusviranomaiset voivat olla vastuussa kumppanuussuunnitelman yhdestä tai useammasta luvusta. Niille on annettava asianmukaiset resurssit tehtäviensä suorittamiseksi.

Puheenjohtajavaltion kompromissiesityksen (30.4.2026) mukaan koordinoivan viranomaisen sijaan käytetään termiä koordinoiva toiminto ja niitä koordinointia voi hoitaa useampi toimija, kunhan tehtävät on eriytetty näiden kesken. Koordinointitoiminnot kattavat mm. kumppanuussuunnitelman lähetyksen ja sen muutokset, suunnitelman toimeenpanon seurannan yhteistyössä hallintoviranomaisten kanssa, suunnitelman eri lukujen toimeenpanon koherenssin varmistamisen sekä maksupyyntöjen ja vuotuisen varmennuspaketin toimittamisen. Lisäksi kompromissiesityksen mukaan maksajaviraston määrittelyjen osalta kyse on vain yhteisen maatalouspolitiikan maksajavirastosta.

Asetusehdotuksen mukaan seurantajärjestelyjä varten jäsenvaltioiden olisi perustettava yksi tai useampi seurantakomitea kumppanuussuunnitelman yhtä tai useampaa lukua varten. Jäsenvaltio voisi myös perustaa koordinointikomitean kumppanuussuunnitelman kokonaisuutta seuraamaan. Lisäksi yhteistä maatalouspolitiikkaa varten jäsenvaltion tulisi perustaa kansallinen verkosto.

Komissio antoi samaan aikaan rahoituskehusehdotuksen kanssa Valkoisen kirjan EU:n petostentorjuntajärjestelmän tarkastelusta, jossa tavoitteeksi asetetaan petostentorjunnan rakenteen vahvistaminen tulevan rahoituskehyn toimeenpanossa. Ehdotetut toimet edellyttäisivät kansallisella tasolla vahvempaa koordinaatiota varojen käytön hallinnointiin osallistuvien tahojen kesken.

3.4 Suomen osuus NRPP-rahoituksesta

Suomen NRPP-kokonaissaanto olisi komission ehdotuksen mukaan kiintein vuoden 2025 hinnoin 8,6 mrd. euroa, josta

- maatalouden tulotukien osuus olisi 4,3 mrd. euroa
- sisäasioiden rahoituksen osuus olisi 1,4 mrd. euroa,
- sosiaalinen ilmastorahasto 0,3 mrd. euroa

Näin ollen jakamatonta rahoitusta jäisi 2,7 mrd euroa, josta rahoitettaisiin mm. alue- ja rakennepolitiikan ja maaseudun kehittämisen toimia.

Suunnitelman kokonaisrahoitus koostuu EU-rahoituksesta ja kansallisesta osarahoituksesta. Ehdotuksen mukaan kansallisen osarahoituksen osuus vaihtelee sektoreittain ja sektoreiden sisällä 0–70 prosentin välillä.

Suunnitelman kokonaisrahoituksesta (EU-rahoitus ja kansallinen osarahoitus) tulee kohdentaa vähintään 43 % ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin. Lisäksi kokonais, pois lukien maatalouden ja kalatalouden suorat tuet sekä sosiaalinen ilmasto-rahasto, tulisi komission ehdotuksen mukaan kohdentaa sosiaalisiin tavoitteisiin 14 %. Kumppanuussuunnitelman hallinnointiin voisi käyttää enintään 3 % kokonaisuudesta (nk. tekninen apu).

4 Arvio lainsäädäntötarpeista

NRPP-asetus olisi suoraan sovellettavaa EU-oikeutta, mikä tarkoittaa, että sen keskeisiä velvoitteita ei tule kopioida sellaisenaan kansalliseen lainsäädäntöön. Kansallisen sääntelyn, erityisesti NRPP-toimeenpanolain tehtävänä on:

- Nimetä toimivaltaiset viranomaiset ja näiden tehtävät
- Säättää viranomaisten toimivallasta ja tehtävistä sekä erilaisista kansallisista menettelyistä (ml. esim. kumppanuusprosessi, ohjelmamuutosmenettely, tuloksellisuussäännöt, maksupyynnot ja niitä koskevat menettelyt)
- Täydentää asetusta, siltä osin kuin se jättää kansallista liikkumavaraa
- Säättää sähköisistä tietojärjestelmistä (komissio-jäsenvaltio)
- Säättää NRPP-lain suhteesta valtioneuvostuslakiin (lisäksi pohdittava yleisesti yleislaki vs. erityislaki säännöt)

Keskeinen oikeudellinen riski liittyy päällekkäiseen tai ristiriitaiseen sääntelyyn, mikäli asetuksen velvoitteita toistetaan epätarkasti kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi kansallisella tasolla syntyy oikeudellinen riski, jos toimeenpanolain ja sektorilakien väliin jää katvealueita. NRPP-lain lisäksi tarvitaan kansallista sektorikohtaista sääntelyä, joka tulee valmistella samanaikaisesti NRPP-lain kanssa muun muassa edellä mainitun oikeudellisen riskin välttämiseksi.

Rahastorakenteen osalta komissio ehdottaa yhtä rahastoa, jota ohjaa NRPP-asetus. Asetusta täydentävät sektorikohtaiset asetukset, jotka eivät voi olla ristiriidassa NRPP-asetuksen kanssa.

Hallintorakenteen oikeudelliset reunaehdot

NRPP-asetusehdotuksen perusteella hallintomallin tulisi täyttää seuraavat vaatimukset:

- Tehtävien eriyttäminen
- Tarkastusviranomaisen riippumattomuus
- Selkeät kirjalliset järjestelyt viranomaisten välillä

Lisäksi asetusehdotuksen (art 49.2) perusteella voidaan arvioida, että olemassa olevia hallinnollisia rakenteita voisi hyödyntää. Työryhmä myös näkee, että rinnakkaisten järjestelmien luomista tulee välttää. Edellä mainittu huomioiden hallintoviranomaisina tulisi hyödyntää ensisijaisesti nykyisinkin hallintoviranomaisina toimivia, suunnitelman kannalta relevantteja ministeriöitä. Tämä olisi johdonmukainen ja kustannustehokas lähtökohta. Samalla asetusehdotuksen rakenne, erityisesti monitasoinen hallinto ja kumppanuus, edellyttäisivät osin uusia yhteistyö- ja koordinaatiokäytäntöjä.

Sosiaalisen ilmastorahaston erityispiirteet

Sosiaalista ilmastorahastoa koskeva asetukset on tullut voimaan vuonna 2023. Rahaston varoja voidaan jakaa vuosina 2026–2032 sillä edellytyksellä, että sitä koskeva kansallinen suunnitelma on hyväksytty komissiossa. Rahastoa varten jäsenvaltion on laadittava suunnitelma, joka liitetään osaksi NRP -suunnitelmaa. Rahaston käyttöönottamiseksi joudutaan säätämään erillinen toimeenpanolaki. Lailla pannaan kansallisesti täytäntöön sosiaalisen ilmastorahaston kansallinen suunnitelma ja varmistetaan EU:n varojen asianmukainen käyttö, valvonta ja raportointi.

Viranomaisten nimeäminen ja toimivaltajako

Komission asetusehdotuksessa jäsenvaltioille annettaisiin merkittävä harkintavalta hallintomallin muotoilussa, mutta samalla asetettaisiin selkeät raamit kansalliselle täytäntöönpanolle. Valmisteluvaiheen osalta asetusehdotuksessa hallintoviranomaisia ei ole nimetty, mutta jäsenvaltioilla olisi velvoite valmistella kumppanuussuunnitelmaa. Asetusehdotuksessa edellytetyn suunnitelman valmistelu olisi siten jäsenvaltion velvollisuus, mutta valmisteluvaiheessa ei vielä olisi asetusehdotuksen mukaisia viranomaisia nimettynä, koska asetukset ei olisi voimassa. Tästä syystä on

tarpeen linjata, mikä taho vastaa kumppanuussuunnitelman valmistelusta ennen asetuksen hyväksymistä. Valmisteluvaihe ei ole täysin erillinen vaihe, vaan osa asetusehdotuksen edellyttämää kokonaisuutta.

Asetusehdotuksen VII osaston viranomaisvaatimukset olisivat välttämätön lähtökohta kansallisen hallintomallin muodostamiselle. Asetusehdotuksen kokonaisuuden näkökulmasta kyseiset viranomaiset eivät olisi erillisiä teknisiä toimijoita, vaan ne muodostaisivat kokonaisuuden, jonka tehtävänä olisi varmistaa tuloksellisuus ja horisontaalisten edellytysten noudattaminen. Viranomaisten nimeäminen ei olisi vain hallinnollinen päätös, vaan sillä olisi kytkentä maksamisen edellytyksiin ja unionin taloudellisten etujen suojaamiseen.

Viranomaisten nimeämisestä ja toimivaltajaosta tulisi vähintään säätää

- Mikä viranomainen toimii koordinoivana toimintona
- Mitkä viranomaiset toimivat hallintoviranomaisina, maksajavirastona ja tarkastusviranomaisina tai muina NRPP-asetusehdotuksessa pakollisiksi määritellyinä toimieliminä.
- Mitkä viranomaiset toimivat välittävinä viranomaisina ja välittävien viranomaisten toimivalta

Keskeinen oikeudellinen kysymys on kuitenkin ministeriöiden välinen toimivallanjako kumppanuussuunnitelman valmisteluvaiheessa eli ennen NRPP-asetuksen voimaantuloa. Ministeriöiden toimialat määräytyvät valtioneuvoston ohjesäännön (VNOS) perusteella. Sen sijaan pelkkä NRPP-toimeenpanolaki ei ratkaisisi toimivallanjakoa vielä suunnitelman valmisteluvaiheessa, joten koordinoivan toiminnon nimeäminen tai muu järjestely, jolla valmisteluvaiheen koordinointi hoidettaisiin, edellyttäisi valtioneuvoston ohjesäännön (VNOS) muutosta, sillä ilman VNOS-muutosta olisi riski toimivaltaepäselvyyksistä.

Valmisteluvaiheen täytäntöönpano

Asetusehdotuksen näkökulmasta valmisteluvaiheella olisi vaikutusta koko suunnitelman hyväksyttävyyteen, koska tässä vaiheessa määriteltäisiin hallinnon peruslinjat ja luotaisiin edellytykset tuloksellisuuteen perustuvalle täytäntöönpanolle.

On tarpeen määrittää vastuullinen taho jo ennen asetuksen voimaantuloa. Tämä on tarpeellista, koska valmisteluvaiheessa tehdään ratkaisuja, jotka sitovat jäsenvaltioita myöhemmin.

Jäsenvaltioon kohdistuu jo valmisteluvaiheessa velvoitteita, kuten kumppanuuden toteuttaminen, avoimuus ja dokumentointi. Nämä olisivat asetusehdotuksen mukaan edellytyksiä sille, että komissio voisi todeta jäsenvaltion toimineen asianmukaisesti suunnitelmaa laatiessaan. Valmisteluvaiheessa tehtävät menettelylliset ratkaisut, esim. kumppanuuden ja hallintomallin osalta, sitoisivat jäsenvaltioita suhteessa komissioon. Tämän vuoksi valmistelun vastuut ja toimivalta olisi tarkoituksenmukaista määritellä nimenomaisesti.

Tehtävien delegointi

Asetusehdotus mahdollistaisi tehtävien delegoinnin seuraavasti:

- Koordinoiva viranomainen → hallintoviranomainen (tietyin osin)
- Hallintoviranomainen → välittävät toimielimet

Oikeudellisina reunaehtoina on, että delegointi ei poistaisi alkuperäisen viranomaisen vastuuta, että välittävät toimielimet eivät voisi delegoida tehtäviä edelleen ja että järjestelyt olisi dokumentoitava kirjallisesti ja sääntelyn tulisi olla selkeää. Viranomaisten tehtävistä tulee säätää lailla. Riskinä olisi vastuiden epäselvyys, mikäli delegointiketju ei olisi selkeä.

Talousarviolainsäädäntö

Alustavan arvion mukaan NRPP-varojen sisällyttäminen valtion talousarvioon ei edellyttäisi muutoksia valtion talousarviolakiin. Oikeudellinen arvio perustuu siihen, että kyse on EU-rahoituksen budjetointilogiikan jatkumosta ja että muutostarpeet kohdistuvat todennäköisemmin momenttirakenteeseen ja hallinnollisiin ohjeisiin. Elpymis- ja palautumissuunnitelma RRP:n valmistelussa käytössä oli jo tulosperusteisuus, ja tällöin todettiin, ettei muutostarpeita talousarviolainsäädäntöön ollut. Näin ollen tulosperusteisuus ei edellyttäisi talousarviolainsäädännön muuttamista NRPP:n kohdalla vastaavan logiikan perusteella.

Suhde kansalliseen sektorilainsäädäntöön

NRPP-kokonaisuuteen koottavaksi ehdotettujen rahoitusmuotojen käyttöä ohjaavat nykyisin useat sektorikohtaiset säädökset EU- ja kansallisella tasolla (ml. sektorikohtainen toimivaltasääntely). Näiden osalta sääntelyn yhteensopivuus EU-asetuksen kanssa on varmistettava ja päällekkäistä sääntelyä tulee välttää.

Sektorikohtaiseen erityislainsäädäntöön kohdistuu NRPP-asetusehdotuksen ja sektorikohtaisten EU-asetusehdotusten perusteella merkittäviä muutostarpeita, jotka tarkoittavat useiden, kokonaan uusien hallituksen esitysten valmistelua.

Tunnistettut säädöstarpeet

Valtioneuvoston ohjesääntö (VNOS): Tarvittaisiin muutos erityisesti valmisteluvaiheen koordinoivan toiminnon tai toimintojen nimeämiseksi ja ministeriöiden välisen työnjaon vahvistamiseksi.

Uusi NRPP-toimeenpanolaki (HE voidaan antaa vasta, kun asetus on hyväksytty EU-tasolla).

NRPP-varojen hallinnointia ohjattaisiin NRPP-asetuksella ja tuloksellisuusasetuksella. Sektorikohtaiset asetukset täydentävät näitä. Alue- ja rakennepolitiikan osalta sektorilainsäädäntö on NRPP-asetuksessa, eikä omissa rahastokohtaisissa asetuksissa. Sektorikohtaisten asetusten kansallisesta toimeenpanosta on nykyisellä ohjelmakaudella annettu kansallista sääntelyä ja näiden osalta myös tulevilla kaudella tarvitaan kansallisen tason sääntelyä.

Lisäksi tarvitaan alemmantasoista kansallista sääntelyä, mm. tukimaksatuksia koskien.

Sekä NRPP-toimeenpanolaki että kansalliset sektorilait ovat budjettilakeja ja ne tulisi tästäkin näkökulmasta valmistella ja käsitellä yhdessä.

Aikataulu säädösmuutoksiin liittyen

Toimenpiteet vuoden 2026 aikana

- Poliittinen päätös hallintomallista
- Laaditaan VNOS-muutos koordinoivan toiminnon/toimintojen nimeämiseksi
- NRPP-toimeenpanolain ja sektorikohtaisen rahoitusta koskevan sääntelyn valmistelun käynnistäminen, jotta säädökset muodostavat selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden ja esitykset voitaisiin antaa samanaikaisesti talousarviolakeina syksyllä 2027

Toimenpiteet vuoden 2027 aikana tai NRPP-asetuksen EU-tason hyväksymisen jälkeen

- Valtion vuoden 2028 talousarvion valmistelu
- NRPP-toimeenpanolain hallituksen esityksen antaminen ja sektorikohtaisten hallituksen esitysten ja asetusten antaminen, kun NRPP-asetus ja sektorikohtaiset EU-asetukset on hyväksytty (lausunnoille keväällä 2027)
- Mahdollisesti myöhemmin toinen VNOS-muutos toimeenpanovaiheessa

5 Työryhmän ehdotukset

5.1 Kumppanuussuunnitelman hallintorakenne

Komission asetusehdotuksessa jäsenvaltioille jätettäisiin laaja harkintavalta sopivimman hallintorakenteen valinnassa, mutta samalla asetettaisiin selkeät vaatimukset ja ennakkoehdot suunnitelman kansalliselle täytäntöönpanolle. Valmisteluvaiheen osalta asetusehdotuksessa hallintoviranomaisia ei ole nimetty, mutta jäsenvaltioilla olisi velvoite valmistella kumppanuussuunnitelmaa.

Hallinnollisista rakenteista ja tulevasta suunnitelmasta linjattaessa olisi tarkoituksenmukaista hyödyntää olemassa olevia rakenteita, kuten lakisääteisiä relevantteja ministerivaliokuntia kuten esimerkiksi EU-ministerivaliokuntaa ja talouspoliittista ministerivaliokuntaa ministerityöryhmien sijaan. Näin edistettäisiin myös hallituskaudet ylittävää valmistelutyötä. Työryhmä kiinnittää myös huomioita parlamentaarisen yhteistyön riittävään huomioimiseen suunnitelman valmisteluvaiheen aikana. NRP-suunnitelman valmistelu alkaa nykyisellä hallituskaudella, suunnitelmaluonnos tulee jättää vuoden 2027 eduskuntavaalien jälkeen ja toimeenpano ulottuu vuoden 2031 eduskuntavaalien jälkeiseen aikaan aina vuoden 2034 loppuun saakka.

Nykyisin rahastojen hallinnointiin käytetään valtaosin monitasoisia hallintorakenteita ja työryhmä on havainnut selkeän tarpeen niiden yksinkertaistamiselle. Asetusehdotus kuitenkin edellyttäisi hallinnon järjestämistä edelleen osin monitasoisesti ja relevanttien kumppaneiden tasapuolinen edustus varmistaen. Työryhmän näkemyksen mukaan suunnitelman toimeenpanossa mukana olevien välittävien toimijoiden määrää tulisi vähentää nykyisestä.

Kyse on todella merkittävästä ja monitahoisesta kokonaisuudesta rahoituksen koon, suunnitelman edellyttämien uudistusten ja hallinnollisten järjestelyjen, ml. henkilötyövuodet ja tietojärjestelmät, näkökulmasta. Muutosten laajat vaikutukset niin päätöksentekojärjestelmiin, viranomaisten tehtäviin, henkilöstöresursseihin kuin tietojärjestelmiinkin on huomioitava muutoksen hallinnassa aikataulujen ja päätöksiä edellyttävien ratkaisujen monimutkaisuuden osalta. Työryhmä keskittyi työssään tarkastelemaan erityisesti kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon koordinoitua tai yhteensovittua valtioneuvoston tasolla. Keskeistä on löytää mahdollisimman selkeä malli, jossa työssä tunnistetut muutostarpeet tulevat tarkoituksenmukaisella tavalla huomioituksi.

Työryhmä on työssään tunnistanut kaksi tarkoituksenmukaisinta vaihtoehtoista mallia hallintorakenteeksi. Molempien mallien osalta työryhmä arvioi, että muut asetuksen edellyttämät viranomaiset (mm. hallintoviranomaiset ja välittävät toimielimet) on tarkoituksenmukaisinta määritellä myöhemmin vaiheessa, jossa suunnitelman rakenne ja sisältö ovat hahmottumassa. Suunnitelman painottumiseen suuriin kokonaisuuksiin, yliaalueellisuuteen, rahoituksen pirstaloitumisen ja suhteettoman hallinnollisen taakan välttämiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Työryhmä tunnistaa, että valtioneuvostossa samanaikaisesti on käynnissä virastorakenneselvitys, joka valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä.

Keskeinen kysymys on mahdollinen valmisteluvaiheen ja toimeenpanovaiheen eriyttäminen. Suunnitelman valmisteluvaihe poikkeaa olennaisesti toimeenpanovaiheesta. Suunnitelman valmistelun hallintomallista ei ole säädetty NRPP-asetuksessa. Valmisteluvaiheen osalta oleellisinta on, että jäsenvaltio laatii suunnitelman asetuksessa annetussa määräajassa. Valmistelu tulee toteuttaa kumppanuudessa mm. alueellisten toimijoiden kanssa ja jäsenvaltion tulee käydä neuvotteluja komission kanssa, jotta suunnitelma täyttää aseuksessa sille määritellyt edellytykset. Sen sijaan varsinaisessa toimeenpanovaiheessa koordinoivan toiminnon tehtävät on asetuksessa tarkasti määriteltä. Näin ollen suunnitelman valmisteluvaiheeseen voitaisiin tarvittaessa perustaa kansallisesti toimiva valmisteluvaiheen rakenne ja koordinoiva toiminto aloittaisi toimintansa vasta myöhemmässä vaiheessa (asetusehdotuksen mukaan 1.1.2028).

Työryhmä myös toteaa, että olisi luontevaa, että kumppanuussuunnitelman valmisteluvaihetta koordinoiva toiminto koordinoisi tarvittavien lainsäädäntöhankkeiden kokonaisuuden valmistelua ja tietojärjestelmäratkaisujen tarkoituksenmukaista järjestämistä. Lisäksi koordinoiva toiminto vastaisi NRPP-toimeenpanolain valmistelusta.

Vaihtoehto A: Valmisteluvaiheen ja toimeenpanovaiheen eriyttäminen

Mikäli päädyttäisiin suunnitelman valmistelun ja toimeenpanon eriyttämiseen, suunnitelman valmisteluvaiheessa olisi keskeistä hyödyntää laaja-alaisesti osamista sekä ministeriöissä että kumppanuusperiaatteen mukaisesti mm. alueilla. Kumppanuussuunnitelman valmistelua varten perustettaisiin virkatason johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimisi VNK tai VM ja vastaavasti varapuheenjohtajana VNK tai VM ja jonka jäseniksi kutsuttaisiin muut ministeriöt omien toimialavastuidensa mukaisesti varmistaen myös kumppaneiden osallistaminen työhön. Johtoryhmälle voitaisiin tarpeen mukaan perustaa alatyöryhmiä (esim. suunnitelman eri luvuille).

Suunnitelman valmistelussa johtoryhmän työtä voisi tukea sihteeristö, joka muodostuisi ainakin VM:n, VNK:n, MMM:n, SM:n, YM:n ja TEM:n asiantuntijoista tai laajemmasta ministeriöedustuksesta.

Varsinaisen suunnitelman täytäntöönpanon osalta 1.1.2028 alkaen koordinoivana toimintona toimisi VM. VNK:n osallistuva rooli toimeenpanovaiheessa tulisi varmistaa erillisellä ratkaisulla, jotta myös toimeenpanovaiheessa huomioitaisiin riittävällä tavalla Suomen EU-politiikan painopisteet ja niiden muodostama kokonaisuus.

Vaihtoehto B: Yksi koordinoiva toiminto valmistelusta toimeenpanoon

Koordinoinnin voisi myös määritellä yhdelle vastuutaholle, joka vastaisi sekä suunnitelman valmistelun että sen toimeenpanon koordinoinnista. Vaihtoehtoiset toimijat myös tässä mallissa olisivat VNK tai VM. Mikäli koordinoitivastuu määriteltäisiin kokonaan VNK:lle, tulisi varmistaa VM:n riittävä ohjaava rooli valmistelussa ja toimeenpanossa kummankin ministeriön omien toiminnallisuuksien näkökulmasta. Sama pätee myös toisinpäin, mikäli koordinointi olisi kokonaan VM:ssä. Tämän mallin hyötynä voidaan nähdä selkeys ja yksinkertaisuus, mutta toisaalta riskinä yksipuolisuus.

Kun tarkastellaan VNK:n ja VM:n mahdollista roolia yhtenä koko prosessia koordinoivana toimintona huomio kiinnittyy erityisesti näiden tahojen keskeisimpiin tehtäviin ja resursseihin.

VNK:n vahvuutena on kokonaisvaltainen Suomen EU-politiikan painopisteiden tuntemus. Etenkin monivuotisen rahoituskehityksen osalta VNK:lla on oman neuvottelujen johtoroolinsa näkökulmasta kokonaisvaltaisin sisällöllinen näkemys NRPP-kokonaisuudesta. Myös VNK:n rooli Suomen EU-politiikan yhteensovittamisessa puoltaa valmistelun ja toimeenpanon keskittämistä VNK:aan.

VM:n vahvuutena on sen johtorooli talouspolitiikan ja etenkin julkisen talouden suunnittelun kokonaisuudessa, johon myös NRPP-kokonaisuus tulee kytkeytymään. VM:llä on myös kokemusta elpymis- ja palautumissuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon johtamisesta. Lisäksi VM:n vahvuutena on jo nykyisellään vahvat henkilöstöresurssit ja valmius suunnata lisähenkilöstöä kumppanuussuunnitelman valmisteluun että toimeenpanoon.

5.2 Ehdotus kumppanuussuunnitelman valmistelusta

Kumppanuussuunnitelman valmistelun aikataulu ja ”kumppanuuslähestymistapa”

Kumppanuussuunnitelman valmistelu tulee käynnistää viivytyksettä kesän 2026 aikana. Kesäkuussa 2026 tarvitaan poliittisen tason linjaus kumppanuussuunnitelman valmistelun organisoinnista, työnjaosta ja vastuista.

Poliittisen linjauksen pohjalta käynnistetään suunnitelman valmistelu kumppanuuslähestymistavan mukaisesti viivytyksettä kesän 2026 aikana. Suunnitelman valmistelu koordinoidaan ministeriöiden edustajista koostuvassa ryhmässä tiiviissä vuorovaikutuksessa asetusehdotuksessa edellytettyjen tahojen kanssa (ml. Ahvenanmaa) kumppanuusperiaatetta noudattaen. Valmistelu edellyttää resursien kohdentamisesta suunnitelman valmisteluun nopealla aikataululla, koska suunnitelman eri osioiden yhteensovittaminen edellyttää laaja-alaista ja syvällistäkin osaamista NRPP-kokonaisuuden eri osa-alueista. Uusi kokonaisuus edellyttää uudenlaista yhteistyötä ministeriöiden kesken sekä alueiden ja sidosryhmien kanssa. Tämä edellyttää työn resursointia ministeriöissä.

Valmistelu edellyttäisi valmisteluhankeen muodostamista (johtoryhmä ja sihteeristö), johon koottaisiin ministeriöistä asiantuntijoita. Hankkeeseen osallistuisivat ainakin VNK, VM, MMM, SM, YM ja TEM. Muut ministeriöt osallistuisivat valmisteluun omien toimialavastuidensa mukaisesti. Johtoryhmän mahdollisesti asettamiin (esim. lukukohtaisiin) alatyöryhmiin osallistuisivat asetusehdotuksen mukaiset kumppanitahot edustuksellisesti ja perustuen valmisteltavaan sisältöön.

Säädösvalmistelu

Suunnitelman valmistelun rinnalla käynnistetään kesän 2026 aikana säädösvalmisteluhanke, johon osallistuu säädösvalmistelijoita niistä ministeriöistä, joiden vastuulla on kokonaisuuteen liittyviä säädöksiä. Säädösvalmisteluhanketta johtaa kumppanuussuunnitelman valmistelusta vastaava taho ja siihen osallistuvat ainakin VNK, VM, MMM, SM, YM ja TEM.

Kumppanuussuunnitelman rakenne

Kiireellisimmin tulisi valmistella kumppanuussuunnitelman lukurakenne eli millaisia kansallisia, alakohtaisia ja tarpeen mukaan alueellisia ja maantieteellisiä lukuja suunnitelma sisältää. Tämän pohjalta valmisteluvastuuta jaetaan esimerkiksi eri luvuista vastaaville tahoille. Eri luvuista vastaavat tahot valmistelevat vastuullaan

olevat suunnitelman luvut myös kumppanuusperiaatteen mukaisesti. Koordinovan toiminnon tulisi käynnistää kumppanuussuunnitelman valmistelu viipymättä ja aloittaa sisällöllinen valmistelu virkajohtoryhmässä.

Kumppanuussuunnitelman I-osaston yhteenvedon tulee sisältää suunnitelmassa käsitellyt haasteet ja tavoitteet, horisontaaliset edellytykset ja periaatteet sekä täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt.

Kumppanuussuunnitelman II-osasto sisältää varsinaiset luvut, jotka voivat olla kansallisia, alakohtaisia tai alueellisia tai maantieteellisiä. Kukin luku sisältää analyysit siitä, miten valittavilla toimenpiteillä vastataan haasteisiin ja tavoitteisiin ja kuvaukset toimenpiteiden synergiavaikutuksista. Lisäksi kumppanuussuunnitelma sisältää toimenpidekohtaisesti mm. välitavoitteet, tavoitteet ja aikataulutuksen sekä kunkin toimenpiteen maksuarvon.

Tämän raportin liitteenä 3 on NRPP-asetusehdotuksen liitteen mukainen mallipohja kumppanuussuunnitelman rakenteesta.

5.3 Kumppanuusrahaston tavoitteet ja niiden painotukset kumppanuussuunnitelmassa

Työryhmä keskusteli toimeksiantonsa mukaisesti NRPP-asetusehdotuksen kumppanuusrahaston erityistavoitteista (3 artikla) ja niiden keskinäisistä painotuksista tulevassa kansallisessa ohjelmassa vaikuttavuus huomioiden. On huomioitava, että kumppanuussuunnitelmassa rahoituksesta tulee kohdentaa vähintään 43 % ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin ja sosiaalisiin tavoitteisiin 14 % tietyin poikkeuksin. Lisäksi kumppanuussuunnitelman laadinnassa tulee huomioida ”ei merkittävää haittaa (DNSH)”-periaate sekä sukupuolten tasa-arvon periaate.

Asetusehdotuksen mukaisesti jäsenvaltion tulee suunnitelmassaan vastata kaikkiin 2 artiklan yleistavoitteisiin ja edistää kattavasti ja riittävällä tavalla kaikkia 3 artiklassa mainittuja erityistavoitteita.

Kunkin erityistavoitteen alle on koottu listaus jäsenvaltioille valinnaisista toimista (liite 2). Jäsenvaltion suunnittelemilla toimilla (uudistukset, investoinnit ja interventiot) edistettäisiin EU-tason tavoitteiden toteutumista. Ts. jäsenvaltio voisi valita itselleen sopimmat keinot, joilla toimeenpantaisiin EU-tason tavoitteita.

Työryhmän näkemys on, että NRPP-rahoitusta tulisi erityisesti kohdentaa rajattuun määrään isoja nk. kulmakivitoimia, joilla toimeenpantaisiin NRP-suunnitelmaa. Tulee myös huomioida jäsenvaltioille pakolliset toimet. NRPP:n valmistelussa tulisi EU-tavoitteiden rinnalla huomioida kansallisia ja alueellisia investointitarpeita. Investointien lisäksi on valittava suunnitelmaan uudistuksia, jotka tukisivat investointien toimeenpanoa. Kokemus komission kanssa käytävistä neuvotteluista RRP:n ja keskipitkän aikavälin suunnitelman (MTP) osalta on osoittanut, että komissio tulee edellyttämään kunnianhimoisia rakenteellisia uudistuksia, välitavoitteita ja tavoitteita.

Toimenpiteitä priorisoitaessa on tarkasteltava myös työnjakoa kilpailukykyrahaston, Horisontti Eurooppa -ohjelman ja kumppanuusrahaston välillä, jotta vältytään päällekkäiseltä rahoitukselta.

Rahoituksen kohdentumista nk. yleisallokaation osalta ei tulisi myöskään valmistella pääosin nykykauden rahoituksen pohjalta, vaan suunnitelmaa valmisteltaessa tulisi priorisoida investointeja ja uudistuksia, joilla arvioidaan olevan talouskasvua ja julkista taloutta vahvistava vaikutus. Samalla on huomioitava asetuksen mukainen jatkuvuus ja sektorikohtainen sääntely korvamerkityissä varoissa (maatalouden tulotuki ja sisäasioiden rahoitus, sosiaalinen ilmastorahasto). Asetuksen mukaan suunnitelmalla on myös vastattava tehokkaasti kaikkiin tai merkittävään osaan niitä haasteita, jotka on havaittu mm. maakohtaisissa suosituksissa, yhteisen maatalouspolitiikan suosituksissa, digitaalinen vuosikymmen -ohjelmaan liittyvissä suosituksissa sekä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa sekä kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa. Lisäksi on huomioitava neuvoston ja komission relevantit asiakirjat liittyen sisäiseen turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen, viisumipolitiikkaan, turvapaikka- ja muuttoliikeasioihin.

Tulosperusteisessa mallissa maksatukset EU:lta perustuisivat pääosin uudistuksiin ja investointeihin kytkeytyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen sekä uudistusten toteutumiseen. Työryhmä korostaa, että erityisesti suunnitelman laatimisvaiheessa kiinnitetään erityistä huomiota investointien ja uudistusten määrittelyyn sekä välitavoitteiden ja tavoitteiden asettamiseen siten, että tavoitteet olisivat mitattavissa ja niiden saavuttaminen siten todennettavissa.

Lisäksi suunnitelmaan sisällytettävien uudistusten valinnassa on minimoitava riskit niiden peruuntumisesta, jotta vastataan NRPP-asetusehdotuksen pysyvyysvaatimukseen.

Työryhmä toteaa, että monia toimintoja rahoitetaan nykyisellään rahoituskehyksen eri otsakkeista ja ohjelmista osin päällekkäin. Työryhmä näkee selkeän tarpeen ehkäistä päällekkäisyyksiä eri rahoitusmuotojen välillä ja sen sijaan etsiä näiden

välisiä synergioita. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää rahoituskehityksen eri otsakeista Suomelle kohdennettavan rahoituksen jakautumisessa tarkoituksenmukaisesti eri sektoreiden ja alueiden kesken.

Keskustelua käytiin myös synergioista eri tavoitteiden, mutta ennen muuta toimien välillä. Tässä yhteydessä esiin nousi mm. maaseudun kehittämisen ja alueiden kehittämisen tavoitteet, kotouttamiseen liittyvät toimet osana sisäasioiden ja alueiden kehittämisen toimia ja ennallistamistoimien toimeenpano osana kansallista ohjelmaa. Tavoitteista käydyssä keskustelun yhteydessä tuli myös esiin työryhmän yhteinen näkemys tulevien tavoitteiden virtaviivaistamiseksi niin, että nykyisellään tunnistettua pirstaloitumista voitaisiin selkeästi vähentää ja tavoitteet ja niitä tukevat toimet muodostaisivat selkeästi nykyistä suurempia toimenpidekokonaisuuksia. Näin lisättäisiin vaikuttavuutta, mutta myös kevennettäisiin hallinnollista taakkaa.

Komission epävirallisten taustatietojen mukaan eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvillä maakohtaisilla suosituksilla ml. sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaiset suositukset tulisi olemaan keskeinen ohjaava rooli suunnitelman investointien ja uudistuksien määrittelyssä. Esimerkiksi viimeisimmissä (8.7.2025) Suomelle annetuissa maakohtaisissa suosituksissa nostetaan esiin mm. tarve kasvattaa puolustus- ja turvallisuusmenoja ja puolustusvalmiutta, tarve varmistaa elpymis- ja palautumissuunnitelman tuloksellinen toimeenpano, tarve nopeuttaa koheesio-politiikan ohjelmien toteuttamista, pyrkimys saavuttaa 4 %:n T&K -tavoite vuoteen 2030 mennessä, parantaa innovaatioiden kaupallistamista, vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista edistämällä julkisia ja yksityisiä investointeja teollisuuden ja liikenteen vähähiilistämiseksi kiertotalousratkaisut mukaan lukien ja vahvistaa kaikille kohderyhmille suunnattua aktiivista työvoimapolitiikkaa ja puuttua osaamisvajeeseen uudelleen- ja täydennyskoulutuksella ja lisäämällä korkea-asteen koulutustarjontaa aloilla, joilla on erityistä kysyntää. Maakohtaisten suositusten osalta epäselvää on, minkä vuoden tai viitevuosien suosituksiin asetusehdotuksessa viitataan. Vuoden 2026 suositukset tultaneen hyväksymään kesän kuluessa.

Työryhmän käymissä keskusteluissa kävi ilmeiseksi, ettei valmistelun tässä vaiheessa ja annetussa määräajassa ole edellytyksiä pitkälle menevään priorisointiin. Yhteinen näkemys kuitenkin oli, että asetuksessa määritellyt yleis- ja erityistavoitteet ovat luonteeltaan yleisiä ja niihin kaikkiin voidaan suhtautua myönteisesti ja vastata niihin aikanaan kansallisessa ohjelmassa asetuksen edellyttämällä tavalla. Sen sijaan lukuisista vaihtoehtoisista toimista ja niihin liittyvästä priorisoinnista ei muodostunut yhtenäistä näkemystä. Esitettyjen toimien osalta kuitenkin todettiin yksimielisesti sosiaalisen asuntotuotannon ja kohtuuhintaisen asumisen tukemisen depriorisointi osana suunnitelmaa. Myöskään köyhyyden ja asunottomuuden

torjunnan ei nähty lähtökohtaisesti olevan tarkoituksenmukaisia elementtejä kansallisessa suunnitelmassa. Niinikään julkishallinnon kehittämistoimet tunnistettiin tässä EU-yhteydessä vähemmän merkitykselliseksi osa-alueeksi.

Tavoitteiden priorisoinnin osalta päädyttiin tässä vaiheessa hyödyntämään rahoituskehysneuvottelujen yhteydessä muodostettuja Suomen kantoja. Suomen painopisteitä rahoituskehysneuvotteluissa on strategisen kilpailukyvyyn sekä puolustuksen ja turvallisuuden, ml. rajaturvallisuus vahvistaminen. Yleisenä läpileikkävänä tavoitteena on korostettu kaksikäyttöisyyden periaatetta ja priorisoinnin ja synergioiden tärkeyttä.

Yhteisen maatalouspolitiikan osalta on korostettu mahdollisimman korkean maataloussaannon merkitystä. Lisäksi erityisiksi painoituksina on nostettu esiin viljelijät, jotka aktiivisesti osallistuvat ruoantuotantoon ja varmistavat huoltovarmuutta. Lisäksi nuoret ja uudet viljelijät, sekä sukupolven vaihdosten tukeminen ovat tunnistettuja painopisteitä. Myös perhevilmäpohjainen maatalouden edistäminen on Suomen painopiste. Lisäksi valtioneuvosto on korostanut maaseutuelinkeinojen kestävää monipuolistamista osana NRPP-suunnitelmaa. Lisäksi maaseudun elinvoiman yleisellä parantamisella on keskeinen rooli maatalousalan houkuttelevuudessa uusille ja nuorille yrittäjille. Valtioneuvosto on myös tunnistanut maatalousinvestointien tukemisen merkityksen maatalouselinkeinojen monipuolistamiseksi sekä maatalouden ja muun yritystoiminnan kestävyysparantamiseksi. Valtioneuvosto on myös korostanut tarvetta hyödyntää laaja-alaisesti EU-rahoitusta maaseudun kehittämiseksi esimerkiksi kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -välineitä hyödyntämällä. EU:n maatalousrahoituksella tulisi osaltaan tukea ruoantuotannon ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin vastaamista.

Alueiden kehittämisen näkökulmasta Suomi on korostanut etenkin kilpailukyvyyn, työllisyyden, osaamisen kehittämisen ja elinvoiman edistämisen merkitystä. Jo ennakkovaikuttamisessa valtioneuvosto on pitänyt keskeisenä huomioida Suomen itäisten ulkoraja-alueiden erityistilanne johtuen muuttuneesta turvallisuusympäristöstä ja sen välillisesti aiheuttamista sosioekonomisista haasteista. Valtioneuvosto on myös pitänyt keskeisenä varmistaa, että komission ehdotuksessaan Suomelle esittämä rahoitusosuus sisäasioiden rahastoihin turvataan ja että sen toimeenpano olisi joustavaa ja raja-alueiden elinvoimaa tukevaa. Lisäksi valtioneuvosto on pitänyt tärkeää huomioida riittävästi kaupunkien merkittävä rooli kilpailukyvyyn ja alueellisen elinvoiman edistämisessä. Kestävä kaupunkikehittäminen perustuisi jatkosakin integroituihin kaupunkikehittämisen strategioihin. Tavoitteena on, että niin kestävä kaupunkikehittäminen kuin maaseudun ja alueiden kehittämistoimet turvattaisiin synergioita hyödyntäen. Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityistuki

on Suomelle erityisen merkityksellinen. Jo osana ennakkovaikuttamista Suomi on tunnistanut osaltaan ikääntymisen aiheuttamat erityiset haasteet ja tarpeen niiden huomioimiseksi.

Suomi korostaa puhdasta siirtymää edistävien toimien merkitystä ja siihen kohdennettavan rahoituksen merkitystä EU:n kilpailukyvyyn ja omavaraisuuden vahvistamisessa. Puhtaan siirtymän edistäminen avaa kestäviä ratkaisuja ja tuotteita tarjoaville yrityksille merkittäviä kasvumahdollisuuksia. EU-rahoituksella tulisi vahvistaa ja edelleen kehittää kierto- ja biotaloutta sekä biopohjaisissa ratkaisuja. Suomelle on myös keskeistä voida hyödyntää laaja-alaisesti eri välineitä ennallistamistoimien rahoitukseen. Ilmastopolitiikan osalta Suomi on katsonut, että rahoituskehyksellä tulisi jatkossakin tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista komission esityksen mukaisesti.

Suomi pitää keskeisenä toimia, joilla edistetään digitaalitekniikoiden ja datatalouden kautta tapahtuvaa elinkeinorakenteen ja talouden uudistamista. Tulevalla rahoituksella tulisi tukea etenkin murrosteknologioita, kuten tekoäly-ratkaisuja, suurteho- ja kvanttilaskentaa, siruteknologiaa sekä 6G-teknologiaa. Tähän liittyen tulisi huomioida myös digitaalisen infrastruktuurin kehittämisen, toimintavarmuuden ja kyberturvallisuuteen liittyviä tarpeita.

Suomi korostaa pk-yritysten pääsyn edistämistä toimitusketjuihin. PK-yritysten nykyistä sujuvampi pääsy EU-rahoituksen piiriin on keskeistä.

Suomi korostaa rahoituskehyskokonaisuuden eri instrumenttien toisiaan täydentävää luonnetta liikenteen osalta. Valtakunnallisten liikennejärjestelmien kehittämisen kannalta voisi olla tarkoituksenmukaista hyödyntää myös NRPP-rahoitusta. Suomen tunnistamia liikenteen painopisteitä ovat myös digitaalisten liikennejärjestelmien kehittäminen ja liikenteen vähähiilistämisen ja käyttövoimamurroksen edistäminen.

EU:n kriittisen infrastruktuurin ja erityisesti merenalaisen infrastruktuurin suojele ja korjaaminen sekä niihin käytettävät teknologiat ovat tärkeitä EU:n energiaturvallisuuden ja resilienssin vahvistamisessa ja niiden kehittämisessä tulisi hyödyntää EU-rahoitusta.

Suomi on avoin erilaisille rahoitusratkaisulle Euroopan kokonaisturvallisuuden ja puolustuksen vahvistamiseksi. Suomi korostaa asemaansa ”itäisenä etulinjan maana”. Suomi pitää keskeisenä EU-rahoitusta puolustusteollisen pohjan vahvistamisessa sekä sotilaallisen huoltovaarmuuden ja liikkuvuuden kehittämisessä. EU-rahoituksella tulisi kehittää jäsenvaltioiden asevoimien yhteistoimintakykyä,

puolustusteollisuuden valmiuksia ja puolustuksen resilienssin kehittämistä. Suomi kiinnittää erityistä huomiota EU-rahoituksella saavutettavaan eurooppalaiseen lisä-arvoon varautumisen osalta.

Rahoituskehyksessä tulee huomioida Suomen ainutlaatuinen asema itäisenä ulko-rajavaltiona muuttuneessa turvallisuusympäristössä.

Sisäasioiden rahoitusta tulisi suunnata erityisesti rajaturvallisuuden vahvistamiseen, muuttoliikkeen sisäiseen hallintaan sekä ulkoisen ulottuvuuden tarpeisiin, erityisesti palautusten tehostamiseen sekä innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen. Lisäksi rahoitusta tulisi voida hyödyntää mahdollisimman monimuotoisesti rajaturvallisuusinvestointeihin.

Sisäisen turvallisuuden uhat ovat monimuotoistuneet. Unionin tukea tulisi voida käyttää resilienssin vahvistamiseksi hybridiuhkia vastaan sekä turvallisuuteen liittyvien häiriötilanteiden hallintaan.

Suomi pitää tärkeänä sukupuolten tasa-arvon periaatetta ja sen soveltamista kumppanuusrahan toimeenpanossa.

Suomi korostaa hallinnollisen taakan vähentämistarvetta ja päällekkäisten hallinnollisten velvoitteiden välttämistä myös suunnitelman kansallisessa toimeenpanossa.

5.4 Vaihtoehtoja tietojärjestelmäkysymyksiin

Työryhmä tunnisti tarpeen tarkastella erikseen rahoitukseen liittyvien tietojärjestelmien kehittämistarpeita ja työtä varten nimetty alatyöryhmä kokoontui kaksi kertaa ja kokosi kolme vaihtoehtoa etenemiselle tarkastellen eri vaihtoehtojen hyötyjä ja kustannuksia/riskejä. Alatyöryhmä on tehnyt vaihtoehtojen arvioinnin sillä oletuksella, että nykyiset hallintoviranomaiset jatkaisivat tehtävissään nykyisen kaltaisesti.

- Ratkaistavana on kaksi asiaa tietojärjestelmänäkökulmasta: A) viranomaisen ja hanketoimijan välinen vuorovaikutus (haut, myönnöt, maksaminen, seuranta jne.) ja B) raportointi viranomaisilta komissiolle. Yhteinen raportointiratkaisu tarvitaan komission suuntaan, koska tällaista ei ole tällä hetkellä olemassa. YM:n sosiaalisen ilmaston rahaston osalta A-osa (tukijärjestelmä) on ratkaistava erikseen, mutta B-osan eli raportoinnin YM on sopinut toteutettavaksi Valtiokonttorin kanssa.

Lähtökohdiksi alatyöryhmä tunnisti seuraavat:

- NRPP-asetusneuvottelujen ollessa kesken tietojärjestelmäratkaisuja on tehtävä epävarmuudessa, myös kustannusarvioiden osalta (kaikkia yksityiskohtia ei ole tiedossa tässä vaiheessa).
- Tällä hetkellä suoraan jäsenvaltiolle kohdentuvaa rahoitusta käsitellään Suomessa kolmessa eri järjestelmässä: TEM/EURA 2021, SM/EUSA ja MMM/Hyrrä, Tukisovellus ja Nekka. Kansallisia valtionavustuksia varten on kehitetty yksi tietojärjestelmä, jonka soveltuvuutta myös EU-rahoituksen käsittelyyn on selvitetty.
- Valtionavustusjärjestelmää (VA-järjestelmää) kehitetään ja ylläpidetään joka tapauksessa kansallisen rahoituksen tarpeisiin ja VA-järjestelmässä on jonkin verran teknistä velkaa, joka on hoidettava viimeistään kehitystyön yhteydessä, jotta elinkaari ja ylläpidettävyyys varmistetaan.
- Maatalousrahoituksen merkittävien erityispiirteiden johdosta siinä käytettävät Hyrrä ja tukisovellus on jätetty kaikissa vaihtoehdoissa itsenäisiksi, erityisesti koska ne sisältävät myös kokonaan kansallisesti rahoitettuja tukia, jolloin niitä ei voi poistaa käytöstä eikä synny tavoiteltua kustannussäästöä.
- Kaikkien nykyjärjestelmien tulee olla käytettävissä tulevan ohjelmakauden alkuvuodet johtuen nykyisen kauden viimeisten maksatusten ajoittumisesta tulevan kauden alkuvuosille.
- Kaikkiin vaihtoehtoihin sisältyy aikataulupaine, jonka aiheuttaman riskin voidaan arvioida olevan 1-vaihtoehdossa (vähiten muutoksia) pienin ja 3-vaihtoehdossa suurin.
- Mikäli nyt ei valita 3-vaihtoehtoa, pitäisi yhteen järjestelmään tähdätä vuonna 2035 alkavalla kaudella. Kehitystyö pitäisi aloittaa hyvissä ajoin vuonna 2028 alkavan kehyskauden aikana.
- Mikäli päädytään vaihtoehtoon A, jokainen tuki-/välittävä viranomainen hyödyntää varojen hallinnoinnissa omia järjestelmiään.

A) Viranomaisen ja hanketoimijan välinen vuorovaikutus

Vaihtoehto 1: Jatketaan *kehittämistä* kuten nykykaudella

Tässä vaihtoehdossa TEM/EURA 2021, SM/EUSA, MMM/Hyrrä, Tukisovellus, Nekka ja VA-järjestelmä (kansallisten valtionavustusten osalta) jatkavat kuten nykykaudella. Tässä vaihtoehdossa uuden NRPP-kauden edellyttämät muutokset tehdään lukuisiin eri järjestelmiin.

Tämän vaihtoehdon hyödyiksi tunnistettiin, että tekninen perusta ja keskeiset integraatiot ovat valmiina ja että teknologia soveltuu uudelle kaudelle. Näin ollen muutostarpeet ovat kohtuullisia ja toimintamalli on tuttu, joten jatkuvuus- ja käyttöönottoriskit arvioitiin pienemmiksi. Lisäksi TEM/EURA 2021:n on jo vaatinut suuren investoinnin (n. 41 milj. €) ja sen hyödyntäminen myös seuraavalla kaudella vähentää ”kertakäyttöisen” investoinnin tehottomuutta ja tukee pitkäjänteistä, optimaalisempaa varojen käyttöä.

Kustannuksina ja riskeinä tunnistettiin päällekkäiset kustannukset ja usean järjestelmän päällekkäinen kehittäminen/koordinointi. Koska muutosten laajuus ja muutosten määrä täsmentyvät vaiheittain (EU + kansallinen sääntely), sisältyy kustannusarvioon epävarmuutta.

Vaihtoehto 2: Askel kohti yhtenäisempää järjestelmää

Tässä vaihtoehdossa SM/EUSA yhdistettäisiin TEM/EURA 2021-järjestelmään. MMM/Hyrrä, Tukisovellus ja Nekka jatkaisivat kuten nykykaudella. Tässä vaihtoehdossa uuden NRPP-kauden edellyttämät muutokset tehtäisiin neljään eri järjestelmään.

Tämän vaihtoehdon hyödyiksi tunnistettiin synergia ja yhdenmukaistaminen, kun järjestelmissä on samankaltaiset toiminnallisuudet, mikä luo hyvät edellytykset EU-rahoituksen hallinnoinnin yhtenäistämiseksi samaan järjestelmään. Lisäksi toimintavarmuuden ja tuottavuuden näkökulmasta EURA on isoilla resursseilla laajasti kehitetty, toimintavarma ja käsittelijän työtä tukeva, jolloin ei ole tarvetta manuaalisen lisäämiseen.

Kustannuksina ja riskeinä tunnistettiin kasvavat kustannukset molempien ministeriöiden osalta, jolloin vaihtoehto olisi molemmille kalliimpi ratkaisu kuin oman järjestelmän kehittäminen. Koska muutosten laajuus ja muutosten määrä täsmentyvät vaiheittain (EU + kansallinen sääntely), sisältyy kustannusarvioon epävarmuutta. Ohjauksen ja omistajuuden osalta tavoitteiden ja prioriteettien mahdolliset ristiriidat edellyttävät SM:lle selkeää roolia ja vaikutusmahdollisuutta järjestelmän ohjauksessa ja jatkokehityksessä.

Vaihtoehto 3: Kohti yhtenäistä järjestelmää

Tässä vaihtoehdossa TEM/EURA 2021:n ja SM/EUSAn osalta siirryttäisiin käyttämään VA-järjestelmää. MMM/Hyrrä, Tukisovellus ja Nekka jatkaisivat kuten nykykaudella. Tässä vaihtoehdossa uuden NRPP-kauden edellyttämät muutokset tehtäisiin neljään eri järjestelmään. VM:n vuonna 2025 teettämä esiselvitys on kartoittanut tätä vaihtoehtoa. Tämä vaihtoehto olisi iso muutosprosessi ja edellyttäisi onnistuakseen, että kaikki osapuolet sitoutuvat siihen.

3-vaihtoehdon osalta hyödyiksi tunnistettiin merkittävät synergiahyödyt kansallisen valtionavustustoiminnan kanssa, koska 70 % järjestelmien kehitystyöstä on yhteistä EU-rahoituksen vaatimuksista johtuen. Kehittämisen kustannukset on arvioitu alhaisemmiksi kuin muissa vaihtoehdossa johtuen mm. skaalaeduista. Prosessit ja raportointi yhdenmukaistuvat yhteisen järjestelmän kautta ja ylläpidon keskittäminen tuo todennäköisesti tehokkuutta.

Kustannuksina ja riskeinä tunnistettiin korkeampi vaatimustenmukaisuus- ja toiminnallisuusriski verrattuna nykyisiin järjestelmiin. Kyseessä olisi iso muutosprojekti, jolloin toimintamalleihin tarvitaan merkittäviä muutoksia. Osaa EU-rahoituksessa tarvittavista toiminnallisuuksista ei ole suunniteltu toteutettavaksi VA-järjestelmässä, mikä voi aiheuttaa manuaalisen työn merkittävän lisääntymisen EU-rahoituksen jakamisessa ja siten mahdollisesti lisäisi henkilöstökustannuksia.

Kehitys- ja ylläpitotyön arvioituihin kustannuksiin on syytä suhtautua varauksella, koska niiden vertailtavuutta ei ole tarkistettu. Koska muutosten laajuus ja muutosten määrä täsmentyvät vaiheittain (EU + kansallinen sääntely), sisältyy kustannusarvioon epävarmuutta.

Ehdotus

Pidemmän aikavälin tavoitteena on siirtyä yhteen järjestelmään rahoituksen haun, myöntöjen ja seurannan osalta. Rahoituskehyskauden 2028–2034 aikana siirtymä valmistellaan siten, että yhteen järjestelmään voidaan siirtyä viimeistään vuonna 2035 alkavan rahoituskehyskauden alussa. Tätä varten NRPP-kokonaisuutta koordinoiva toiminto asettaa tietojärjestelmähankkeen viimeistään, kun rahoituskehyskausi 2028 alkaa. On tärkeää, että yhteen järjestelmään siirtyminen ei vaaranna tukien maksun häiriötöntä jatkumista ja se huomioi esimerkiksi maksajavirastovaatimukset.

Lyhyellä tähtäimellä kehittämistä jatketaan vaihtoehdon 1 mukaisesti eli kuten nykyisin.

B) Raportointi viranomaisilta komissiolle

Mikään nykyisistä avustustietojärjestelmistä ei sisällä automaattista tiedonsiirtoa/ raportointia komission suuntaan. Valtiokonttorin RRP-järjestelmä toimii RRP-rahoituksen raportoinnin kanavana komission suuntaan ja sen soveltuvuutta yhteiseksi ratkaisuksi voidaan tarvittaessa selvittää. VA-järjestelmän raportointiosion kehittäminen myös EU-rahoituksen raportointiin olisi nykykäytäntöihin verrattuna työmäärältään rajattu, mutta olisi tarkoituksenmukainen vain jos VA-järjestelmä olisi käytössä rahoituksen myönnoissä (A-osan vaihtoehto 3).

Valtiokonttorin alustavan arvion mukaan RRP-järjestelmä voisi soveltua yhteiseksi raportointiratkaisuksi, koska alusta on toimiva ja lähdekoodi olemassa, jolloin valmiin pohjan päälle on nopeampi rakentaa kuin kokonaan alusta. Lisäksi YM:n sosiaalisen ilmastosuunnitelman raportointia rakennetaan jo parhaillaan RRP-järjestelmän yhteyteen. Valtiokonttorilla on osaamista raportointiratkaisuista sekä substanssista (esim. tulosperusteisuus). On mahdollista rakentaa integraatiot lähtöjärjestelmistä, mutta myös täydentää tietoa manuaalisesti tai massasiirroin ja RRP-tietojärjestelmä muodostaa jo nykyisellään komission Arachne-järjestelmän tarvitseman tiedon, vaikkei siihen vielä ole integraatiota. Ratkaisu voisi mahdollistaa kansallisen avustuksen ja EU-avustuksen yhdistämisen, kun kyseessä on sama toimija.

Myös MMM:n/Ruokaviraston Hyrrä ja Tukisovellus tuottavat jo nyt SFC- ja Arachne-järjestelmien tarvitsemia tietoja, mutta integraatiota ei ole vielä olemassa. Ruokavirastolla on osaamista edistyneistä raportointiratkaisuista ja moniulotteisen tiedon raportoinnista. Tiedot vaikuttavat mm. tukien tuloutukseen, arviointiin ja seurantaan.

Ehdotus

Raportoinnin osalta selvitetään, voiko RRP-järjestelmää jatkokehittää siten, että RRP-suunnitelman raportointi komissiolle voidaan hoitaa sen kautta parhaalla mahdollisella tavalla rahoituskehyskauden 2028–2034 alusta alkaen. Selvitetään tarkoituksenmukaisinta ratkaisua huomioiden kaikkien relevanttien hallinnonalojen näkökulmat raportointiratkaisuun liittyen.

Liitteet

Liite 1 Eriävä mielipide

Valtiovarainministeriön eriävä mielipide EU:n monivuotisen rahoituskehiksen 2028–2034 kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman hallinto-rakenteen valmistelun työryhmän loppuraporttiin

Valtiovarainministeriö yhtyy monilta osin työryhmän näkemyksiin, erityisesti siihen, että NRP-suunnitelman uudistusten ja investointien tulee keskittyä rajattuun määrään isoja kulmakivitoimia. Lisäksi pidetään hyvänä, että työryhmä tunnistaa elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRP) ja NRP:n väliset yhtäläisyydet sekä tarpeen vähentää toimeenpanovaiheen välittävien viranomaisten määrää. VM yhtyy myös työryhmän näkemykseen siirtymisestä vuonna 2035 yhteen yhteiseen tietojärjestelmään.

Valtiovarainministeriö katsoo kuitenkin, että kahdessa keskeisessä kysymyksessä työryhmän näkemys ei vastaa valtiovarainministeriön kantaa. Näistä ensimmäinen koskee toimien valinnan perusteita (EU-tason politiikkatavoitteet vai kansalliset investointitarpeet) ja toinen sitä, että valtiovarainministeriö katsoo, että vetovastuu suunnitelman valmistelusta ja toimeenpanosta kuuluu valtiovarainministeriölle.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että NRP-rahoitus kohdistetaan keskeisiin kansallisiin ja alueellisiin investointitarpeisiin, jotka myös täyttävät EU-tason politiikkatavoitteet. NRP:hen sisältyviä EU-varoja ja kansallisia julkisia varoja tulee käyttää yhdessä siten, että ne edistävät uudistuksia ja julkisia investointeja luoden talouskasvun edellytyksiä koko Suomessa ja alueellisesti, puolustuksen tarpeet mukaan lukien.

Valtiovarainministeriö katsoo, että tämä sekä alla esitetyt perustelut puoltavat vain vaihtoehtoa, jossa VM vastaa sekä NRP-suunnitelman valmisteluvaiheesta toimimalla valmistelutyöryhmän puheenjohtajana että toimeenpanovaiheesta koordinoivana toimintona.³ Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan olisi suotavaa, että VNK toimisi valmisteluvaiheen valmistelutyöryhmän varapuheenjohtajana ja toimeenpanovaiheessa tarpeellisessa yhteistyössä VM:n kanssa.

3 Toisin sanoen työryhmän loppuraportissa esitetyistä vaihtoehdoista VM voi tukea vaihtoehtoa A, jossa VM toimii valmisteluvaiheen virkatason johtoryhmän puheenjohtajana ja vaihtoehtoa B, jossa VM toimii koordinoivana tahona, jolloin valmisteluvaihe toteutettaisiin kuten vaihtoehdossa A, jossa valmisteluvaiheen virkatyöryhmän puheenjohtajana toimii VM.

- Sekä suunnitelman valmistelun johtaminen että suunnitelman toimeenpanoon liittyvä koordinoivan toiminnon tehtävät kuuluvat voimaassa olevan lainsäädännön ja vakiintuneen työnjaon nojalla ilmiselvästi VM:lle. VM ei katso tarpeelliseksi pilkkoa sen ydintehtäviä muille tahoille.
 - VM katsoo myös, ettei valtioneuvoston ohjesääntöön kohdistu tältä osin muutostarpeita, sillä suunnitelman valmistelun edellyttämä vastuiden määrittely sisältyy VM:lle valtioneuvoston ohjesäännössä säädettyihin tehtäviin. VM:n näkemyksen mukaan suunnitelman valmisteluvaiheessa VNK:lla on MFF-vetovastuusta seuraava rooli toimia läheisessä yhteistyössä VM:n kanssa valmistelun johtamisessa.
- VM:n toimialaan kuuluu talouspolitiikka, jossa keskeistä on yhdessä vastuullisen finanssipolitiikan kanssa luoda edellytyksiä talouskasvulle ja hyvinvoinnille rakenneuudistusten, julkisten menojen ja verotuksen kohdentamisen kautta, myös alueilla. Esimerkiksi tällä vaalikaudella toteutetut työllisyysuudistukset ovat perustuneet VM:n valmisteluun toimeenpanon tapahtuessa eri ministeriöissä. VM toimii myös rahoitusmarkkinoista ja julkisesta hallinnosta vastaavana ministeriönä varmistaen myönteisen talouskasvun edellytykset esim. luvituksen tapauksessa.
 - NRP-suunnitelman valmistelua ei ole mahdollista irrottaa muusta julkisen talouden suunnittelusta, erityisesti ottaen huomioon nykyisen haastavan julkisen talouden tilanteen.
 - Liiallisen alijäämän menettely ja finanssipoliittisen parlamentaarisen työryhmän tekemät linjaukset tarkoittavat, että kansallisen julkisen talouden liikkumavara investointien ja uudistusten rahoittamiseksi on hyvin rajattu. Tästä seuraa, että NRP-varat saattavat olla ainoa keino uusien investointien rahoittamiseksi ilman lisäsäästöjä.
 - NRP-investoinnit rahoitetaan ensin kansallisesta budjetista ja maksatukset tulevat vasta myöhemmin EU:sta välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen myötä. NRP tulee aiheuttamaan muutoksia kansallisten vastinrahojen käsittelyyn talousarviossa. Tähän vaikuttaa osaltaan myös se, että kansalliset vastinrahat eivät näy nettomenoissa, mutta vaikuttavat kansallisen rahoitusasematavoitteen saavuttamiseen. Näin ollen on tärkeää, että kansallisen budjettirahan ja EU-rahojen käyttö suunnitellaan yhtenäisesti.

- VM ohjaa myös hyvinvointialueita ja kuntia sekä toimii yhteistyössä alueiden ja työmarkkinaosapuolien kanssa, mikä luontevasti tukee kumppanuusperiaatteen mukaista suunnitelman laadintaa.
- VM:llä on kokemusta
 - kansallisten suunnitelmien (RRP, keskipitkän aikavälin suunnitelma) valmistelusta ja neuvotteluista komission kanssa, erityisesti niihin sisältyvistä uudistuksista ja investoinneista, ml. välitavoitteet ja tavoitteet, sekä muista kansalliseen toimivaltaan kuuluvien asioiden neuvottelemisesta komission kanssa (esim. maakohtaiset suositukset).
 - RRP:n osalta kokemusta tulosperusteisen mallin koordinoinnista ja toimeenpanosta, erityisesti suunnitelman laatimisesta, investointien ja uudistusten määrittelystä, välitavoitteiden ja tavoitteiden asettamisesta ja tulosperusteisen mallin tavoitteiden saavuttamisen todentamisesta.
- Suunnitelman valmistelu- ja toimeenpanovastuun ollessa VM:llä, suunnitelman valmistelu pystytään toteuttamaan VM:n ja ministeriöiden asiantuntijoiden toimesta nykyisten resurssien puitteissa ilman erillisiä resurssien siirtoja VM:ön.
- VM:llä on kokonaisvaltainen näkemys talouspolitiikan koordinaation yhteydessä näistä investoinneista ja uudistuksista, sillä myös keskipitkän aikavälin suunnitelmassa on esitettävä investoinnit ja uudistukset, joilla vastataan maakohtaisiin suosituksiin.

Liite 2 Asetusehdotuksen (17.7.2025) Artikla 3 Erityistavoitteet

3 artikla

Kumppanuusrahaston erityistavoitteet

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettuihin yleistavoitteisiin pyritään kaikilla alueilla seuraavien erityistavoitteiden avulla:

- a) tuetaan unionin kestävää vaurautta kaikilla alueilla
- i) edistämällä alueiden houkuttelevuutta, jotta voidaan tukea oikeutta jäädä kotiseudulle, muun muassa tukemalla kaupunki- ja maaseutualueiden yhdennettyä kehittämistä koskevia strategioita, mukaan lukien tuki alueellisille palveluille ja infrastruktuurille;
- ii) vahvistamalla unionin teollista perustaa ja häiriönsietokykyisiä toimitusketjuja sekä edistämällä kestävää ja kilpailukykyistä valmistusta erityisesti nettonollateknologian ja kriittisiin raaka-aineisiin liittyvän teknologian alalla kiinnittäen erityistä huomiota pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukykyyn ottamalla ympäristö- ja ilmastotavoitteet kaikilta osin huomioon teollisuuden puhtaan siirtymän vauhdittamiseksi;
- iii) tukemalla oikeudenmukaista siirtymää kohti unionin vuosien 2030, 2040 ja 2050 energia- ja ilmastotavoitteita erityisesti asettamalla etusijalle puhtaan energian tuotannon ja infrastruktuurin tukeminen, edistämällä energiatehokkuutta ja hiilestä irtautumista, varastointia ja teknologiaa, kehittämällä älykkäitä energiajärjestelmiä ja kotimaisia siirto- ja jakeluverkkoja ottaen huomioon myös Euroopan laajuinen verkko (TEN-E) ja teknologia sekä edistämällä kiertotaloutta ja varmistamalla, että kaikki alueet ja kaikki ihmiset voivat myötävaikuttaa puhtaaseen siirtymään ja hyötyä siitä;
- iv) tukemalla digitalisaatiota, jotta päästäisiin digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja edistämällä siten digitaalisesti riippumattoman, turvallisen ja osallistavan unionin saavuttamista ja edistämällä edistyneen teknologian kehittämistä ja käyttöä, mukaan lukien tekoäly, turvallinen ja luotettava digitaalinen infrastruktuuri ja digitaaliset palvelut, perustason ja edistyneet digitaaliset taidot, digitaaliset julkiset palvelut sekä tieto- ja viestintätekniikan yhteenliitettävyys, niin että samalla puututaan digitaaliseen kuiluun;

- v) tukemalla tutkimusta, kehittämistä ja innovointia, mukaan lukien innovoinnin levittäminen kaikille alueille;
- vi) tukemalla toimenpiteitä, myös uudistuksia, joilla edistetään säästö- ja investointiunionia ja markkinapohjaisten rahoitusvaihtoehtojen kehittämistä;
- vii) tukemalla sosiaalista asuntotuotantoa ja kohtuuhintaista asumista;
- viii) vahvistamalla unionin liikenneinfrastruktuuria ja edistämällä Euroopan laajuisen liikenneverkon valmiiksi saattamista, erityisesti ydinverkossa ja laajennetussa ydinverkossa, samalla kun vähennetään hiilestä irtautumista ja parannetaan yhteyksiä, turvallisuutta ja saavutettavuutta syrjäisillä alueilla ja alueilla, joilla yhteydet ovat heikot; tukemalla liikenteen vihreää ja digitaalista siirtymää;
- ix) tukemalla matkailualaa, kestävyys mukaan lukien;
- x) tukemalla tehokasta vesihuoltoa, laatua ja häiriönsietokykyä, ympäristön-suojelua, ilmastonmuutokseen sopeutumista, ilmastokestävyyttä ja biologisen monimuotoisuuden, maaperän laadun ja luonnonvarojen parantamista, edistämällä kiertotaloutta, biotaloutta ja laajempaa resurssitehokkuutta, ehkäisemällä tehokkaammin ympäristön pilaantumista ja parantamalla sen hallintaa ja kunnostamista, suojelemalla ja ennallistamalla luontoa ja vahvistamalla luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvaroja sekä edistämällä Uusi eurooppalainen Bauhaus- aloitteen mukaisia ratkaisuja rakennetussa ympäristössä.
- b) tuetaan unionin puolustusvoimavaroja ja turvallisuutta kaikilla alueilla
 - i) vahvistamalla unionin puolustusteollista perustaa ja sotilaallista liikkuvuutta erityisesti kehittämällä kaksikäyttöistä TEN-T-infrastruktuuria;
 - ii) vahvistamalla unionin kriisi- ja katastrofivalmiutta ottamalla kaikessa politiikassa huomioon ”sisäänrakennetun varautumisen” periaate;
 - iii) vahvistamalla unionin turvallisuutta parantamalla uhkien havaitsemis- ja ehkäisyvalmiuksia ja niihin reagointia koskevia valmiuksia, myös parantamalla kriittistä energia- ja liikenneinfrastruktuuria ja kyberturvallisuutta;

tavalla, joka on täysin yhdenmukainen seuraavissa vahvistettujen tavoitteiden kanssa:

- asetus (EU) [...] turvapaikka-asioita, muuttoliikettä ja kotouttamista koskevan unionin tuen vahvistamisesta 1 päivän tammikuuta 2028 ja 31 päivän joulukuuta 2034 välisenä aikana;

asetus (EU) [...] Euroopan yhdenmukaisesti rajaturvallisuutta ja eurooppalaista viisumipolitiikkaa koskevan unionin tuen vahvistamisesta 1 päivän tammikuuta 2028 ja 31 päivän joulukuuta 2034 välisenä aikana;

asetus (EU) [...] sisäistä turvallisuutta koskevan unionin tuen vahvistamisesta 1 päivän tammikuuta 2028 ja 31 päivän joulukuuta 2034 välisenä aikana.

- c) vahvistetaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta tukemalla ihmisiä ja vahvistamalla unionin yhteiskuntia ja sosiaalista mallia
- i) tukemalla työllisyyttä, yhdenvertaista pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia ja laadukkaita työoloja ja työvoiman liikkuvuutta;
- ii) parantamalla työvoiman tarjontaa sekä koulutuksen ja taitojen elinikäistä hankkimista erityisesti edistämällä täydennys- ja uudelleen koulutusta;
- iii) edistämällä kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia, tukemalla vahvoja sosiaalisia turvaverkkoja, edistämällä sosiaalista osallisuutta ja torjumalla köyhyyttä ja asunnottomuutta sekä tukemalla investointeja sosiaaliseen infrastruktuuriin;
- iv) helpottamalla palvelujen ja niihin liittyvän infrastruktuurin saatavuutta, mukaan lukien terveydenhuoltojärjestelmien sekä lasten- ja pitkäaikais-hoitopalvelujen nykyaikaistaminen, digitalisaatio ja laadun ja häiriönsietokyvyn vahvistaminen;
- v) vastaamalla väestörakenteen muutoksen haasteisiin kaikkialla EU:ssa, mukaan lukien työvoimapula sekä sukupolvien ja alueiden väliset erot;
- vi) puuttumalla sosiaalisiin vaikutuksiin, joita aiheutuu rakennusten ja tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen sisällyttämisestä direktiivin 2003/87/EY soveltamisalaan.

- d) ylläpidetään elämänlaatua unionissa
 - i) tukemalla viljelijöiden oikeudenmukaisia ja riittäviä tuloja ja pitkän aikavälin kilpailukykyä, mukaan lukien viljelijöiden asema arvoketjussa;
 - ii) edistämällä pitkän aikavälin elintarviketurvaa;
 - iii) parantamalla maaseutualueiden houkuttelevuutta ja elintasoja, mukaan lukien terveydenhuollon saatavuus, ja edistämällä oikeudenmukaisia työoloja ja sukupolvenvaihdosta; parantamalla viljelijöiden valmiutta ja kykyä selviytyä kriiseistä ja riskeistä; parantamalla tiedon ja innovoinnin saatavuutta ja vauhdittamalla digitaalista ja vihreää siirtymää kukoistavan maatalous- ja elintarvikealan luomiseksi;
 - iv) varmistamalla unionin kalastusalan ja vesiviljelyalan kestävyys, kilpailukyky ja häiriönsietokyky, edistämällä kestävää ja kilpailukykyistä sinistä taloutta rannikko-, saari- ja sisämaa-alueilla, parantamalla paikallisyhteisöjen sosioekonomisia mahdollisuuksia ja häiriönsietokykyä sekä varmistamalla valtamerten vahva hallinnointi kaikilla aloilla siten, että valtameret ovat turvallisia, varmoja, puhtaita ja kestävästi hoidettuja;
 - v) parantamalla kestäviä maa- ja metsätalouden käytäntöjä, jotta voidaan edistää kestäviä ilmastotoimia, tarjoamalla monenlaisia ekosysteemipalveluja, tukemalla tehokasta vesihuoltoa ja sen laatua ja häiriönsietokykyä, toteuttamalla luontopohjaisia ratkaisuja, vahvistamalla kestävää kehitystä ja ympäristön suojelua, tehostamalla biologisen monimuotoisuuden, maaperän ja luonnonvarojen säilyttämistä ja ennallistamista sekä parantamalla eläinten hyvinvointia.
- e) suojellaan ja vahvistetaan perusoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja oikeusvaltioperiaatetta sekä vaalitaan unionin arvoja
- i) pitämällä yllä ja kehittämällä edelleen avoimia, oikeuksiin perustuvia, demokraattisia, tasa-arvoisia ja osallistavia yhteiskuntia muun muassa parantamalla kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten valmiuksia vaalia unionin arvoja, kansalaiskasvatusta ja nuorten osallistumista;
 - ii) edistämällä ja pitämällä yllä oikeusvaltioperiaatetta vahvistamalla oikeusjärjestelmiä, korruptiontorjuntakehyksiä, tiedotusvälineiden moniarvoisuutta, tiedon eheyttä, medialukutaitoa ja tehokasta keskinäistä valvontaa;

- iii) tehostamalla julkishallintoa ja parantamalla viranomaisten ja sidosryhmien institutionaalisia valmiuksia kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla;
- iv) edistämällä kulttuuria eurooppalaisten arvojen muokkaajana ja tukemalla elinvoimaista ja monimuotoista kulttuurialaa.

Liite 3 Malli kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa varten

I OSASTO: KANSALLISEN JA ALUEELLISEN KUMPPANUUSSUUNNITELMAN LAATIMISTA KOSKEVA YHTEENVETO JA MENETTELY

1. 1 OSA: Kumppanuussuunnitelmassa käsitellyt haasteet ja tavoitteet

1.1. Kumppanuussuunnitelman vaikutus kaikkien 3 artiklassa tarkoitettujen erityistavoitteiden saavuttamiseen ottaen huomioon asianomaisen jäsenvaltion erityishaasteet

Viite: 22 artiklan 2 kohdan a alakohta

Erityistavoite	Selvitys siitä, miten kumppanuussuunnitelmalla edistetään kattavasti ja asianmukaisesti asiaan liittyvän erityistavoitteen ja yleistavoitteiden saavuttamista
1.a	[5 000]
1.b	[5 000]
...	

1.2. Kuvaus jäsenvaltion erityisistä haasteista ottaen huomioon asianomaiselle jäsenvaltiolle erityisesti

- eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin mukaisesti annetut asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset,
- YMP:n kansalliset suositukset sekä
- 22 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa asiakirjoissa ja strategioissa yksilöidyt haasteet (ml. sisäisen turvallisuuden, Euroopan yhdenmetyt rajaturvallisuuden, viisumipolitiikan sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioiden alalla)

Viite: 22 artiklan 2 kohdan b alakohta

1.3. Kuvaus kumppanuussuunnitelman johdonmukaisuudesta suhteessa

- kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisiin suunnitelmiin,
- asetuksen (EU) 2024/1991 mukaisiin kansallisiin ennallistamissuunnitelmiin,
- asetuksen (EU) 2018/1999 mukaisiin kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin
- päätöksen (EU) 2022/2481 mukaisiin digitaalista vuosikymmentä koskeviin kansallisiin strategisiin etenemissuunnitelmiin
- muut asiaankuuluvat kansalliset suunnitelmat

Viite: 22 artiklan 2 kohdan c alakohta

1.4. Kuvaus siitä, miten kumppanuussuunnitelmalla edistetään sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa Euroopan yhteistä etua koskevilla tärkeillä hankkeilla, ydinverkossa ja laajennetussa ydinverkossa toteutettavilla hankkeilla ja muilla Euroopan yhteistä etua koskevilla hankkeilla, mukaan lukien osallistuminen rajat ylittävien, valtioiden välisten tai useita maita koskevien hankkeiden kautta ja tuki toimille, joille on myönnetty jokin merkki

- Tuki Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille (IPCEI); ottaen erityisesti huomioon viimeisimmässä vuotuisessa sisämarkkina- ja kilpailukykyraportissa esitetyt analyysit
- Asetuksessa (EU) 2024/1679 määritellyt hankkeet, jotka toteutetaan ydinverkossa ja laajennetussa ydinverkossa
- Kumppanuussuunnitelman tuki asetuksessa (EU) 2022/869 määritellyille yhteistä etua koskeville hankkeille
- Kumppanuussuunnitelman tuki muille rajat ylittävälle, valtioiden välisille tai useita maita koskeville hankkeille, mukaan lukien hankkeet, joilla varmistetaan johdonmukaisuus suhteessa Verkkojen Eurooppa -välineestä asetuksen 202X/XXXX [Verkkojen Eurooppa -väline] ja sen liitteen mukaisesti tuettuihin hankkeisiin

Viite: 22 artiklan 2 kohdan d alakohta

1.5. Kattava yhteenveto kumppanuussuunnitelmasta liitteessä VII luetelluille alueille myönnettävästä tuesta ottaen huomioon niiden erityistarpeet ja -haasteet

Viite: 22 artiklan 2 kohdan h alakohdan i alakohta ja 45 artikla [syrjäisimpiä alueita koskevat toimenpiteet]

- a. Vähemmän kehittyneet alueet
- b. Siirtymäalueet
- c. Kehittyneemmät alueet
- d. Saaret ja syrjäisimmät alueet
- e. Erityistarpeet ja -haasteet itäisillä raja-alueilla (NUTS 2 -alueet, joilla on raja Venäjän ja Valko-Venäjän kanssa), erityisesti turvallisuuden, rajaturvallisuuden ja talouskehityksen aloilla
- f. Erityistarpeet ja -haasteet pohjoisen harvaan asutuilla alueilla, jotka kärsivät vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestörakenteeseen liittyvistä haitoista, erityisesti yhteyksien ja saavutettavuuden osalta
- g. Erityistarpeet ja -haasteet maaseutualueilla, erityisesti niillä, jotka kärsivät rakenteellisista ongelmista, kuten houkuttelevien työllistymismahdollisuuksien puutteesta, osaamisvajeesta, laajakaistaan ja yhteyksiin, digitaali- ja muihin infrastruktuureihin ja keskeisiin palveluihin tehtävien investointien vähäisyydestä sekä nuorten maaltamuutosta, vahvistamalla näiden alueiden sosioekonomista rakennetta erityisesti luomalla työpaikkoja ja tukemalla nuoria ja sukupolvenvaihdosta
- h. Erityistarpeet ja -haasteet alueilla, joihin teollisuuden muutosprosessi vaikuttaa, erityisesti niillä, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita, jotka johtuvat siirtymisestä kohti unionin energia- ja ilmastotavoitteita vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä
- i. Erityistarpeet ja -haasteet kaupunkialueilla (kestävä kaupunkikehitys)
- j. Erityistarpeet ja -haasteet, jotka on yksilöity yhdennettyjen alueellisten investointien, yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen tai muiden alueellisten välineiden, kuten oikeudenmukaista siirtymää ja älykästä erikoistumista koskevien strategioiden, suunnitellussa käytössä.

46 artiklassa [Syrjäisimmät alueet] edellytettyjen toimenpiteiden esittely, mukaan lukien kuvaus suunnitelluista tärkeimmistä toimista, tuetuista kohderyhmistä ja vastaavista rahoitusvaroista

**1.6. Kattava yhteenveto kumppanuussuunnitelmasta
sukupolvenvaihdoxelle myönnettävästä tuesta asetuksen 202X/XXXX
[YMP-asetus] 15 artiklan [sukupolvenvaihdos] mukaisesti**

Viite: 22 artiklan 2 kohdan i alakohdan i alakohta

Mukaan lukien:

- a. Arviointi tämänhetkisestä väestörakennetilanteesta maatalousalalla
- b. Nuorten viljelijöiden markkinoille pääsyn esteiden tunnistaminen ja ehdotetut kansalliset aloitteet ja toimenpiteet niiden poistamiseksi
- c. Kuvaus nuorille viljelijöille tarkoitettusta käynnistyspaketista (asetuksen (EU) [YMP-asetus] 16 artikla) ja synergiavaikutuksista sukupolvenvaihdosta edistävien toimenpiteiden välillä

Toimenpidetyyppi

- a. Nuorten viljelijöiden tilanpidon aloittaminen
- b. Asteittain aleneva pinta-alaperusteinen tulotuki nuorille viljelijöille
- c. Tuki pienviljelijöille;
- d. Investointituki, jonka tuki-intensiteetti on suurempi nuorille viljelijöille
- e. Mahdollisuudet rahoitukseen rahoitusvälineiden kautta
- f. Tuki maaseudun yritysten perustamiselle
- g. Yhteistyöhön perustuva interventiot, joilla helpotetaan innovaatioiden saatavuutta EIP-AGRI-toimijaryhmien hankkeiden kautta
- h. Yhteistyöhön perustuvat interventiot, joilla helpotetaan sukupolvien välistä yhteistyötä, mukaan lukien sukupolvenvaihdos
- i. Lomituspalvelut
- j. Nuorten viljelijöiden tarpeisiin räätälöityjen neuvontapalvelujen ja koulutusohjelmien saatavuus

Muuntyyppiset toimenpiteet, joilla varmistetaan synergiavaikutukset kumppanuus-suunnitelman muiden osien kanssa

1.7. Kattava yhteenveto kumppanuussuunnitelmasta liitteessä VI [Sosiaaliin tavoitteisiin tarkoitettua rahoitusosuutta koskeva menetelmä] luetelluille sosiaalisille toimenpiteille myönnettävästä tuesta, ottaen huomioon kansalliset ja alueelliset erityistarpeet ja -haasteet, jotka on yksilöity muun muassa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä

Viite: 22 artiklan 2 kohdan i alakohdan ii alakohta

Toimenpiteiden luokka (liitteen VI (a-d alakohta) mukaan)

- a. Sosiaalinen osallisuus
- b. Elintarvikkeina ja/tai perushyödykkeinä annettava apu
- c. Lapsiköyhyyden torjumisen tukeminen
- d. Nuorisotyöttömyyden torjuminen, myös koulutuksen avulla

1.8. Kattava yhteenveto kumppanuussuunnitelmasta kukoistavalle kalastus- ja vesiviljelytuotannolle myönnettävästä tuesta

Viite: 22 artiklan 2 kohdan i alakohdan iii alakohta

Toimien luokka

- a. Toimet, jotka koskevat yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanoa, mukaan lukien kalastus, valvonta ja täytäntöönpano, LIS-kalastuksen torjunta ja tieteellisten tietojen kerääminen tietoon perustuvaa päätöksentekoa varten, sukupolvenvaihdos
- b. Toimet, joilla tuetaan kalastus-, vesiviljely- ja rannikkoyhteisöjen ja erityisesti pienimuotoisen rannikkokalastuksen tarpeita
- c. Toimet, joilla edistetään kalastustoimien ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä sekä laivastojen kalastuskapasiteetin ja käytettävissä olevien kalastusmahdollisuuksien välistä tasapainoa
- d. Toimet, jotka vahvistetaan Euroopan valtamerisopimuksessa ja jotka koskevat meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä, merten biologisen monimuotoisuuden palauttamista, kalastuksen ja kestäväen vesiviljelytoiminnan hoitoa ja innovointia, merellistä turvallisuutta sekä kilpailukykyisen ja kestäväen sinisen talouden kehittämistä, merten aluesuunnittelua ja merialueiden alueellista yhteistyötä

- 1.9. Kattava yhteenveto yhdenntyn aluekehityksen suunnitellusta käytöstä kaupungeissa, kaupunki- ja maaseutualueilla ja yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen, erityisesti Leader-ohjelman, tai muiden unionin välineiden tuella kaudella 2021–2027 kehitettyjen alueellisten välineiden, kuten oikeudenmukaisen siirtymän, älykkään erikoistumisen strategioiden ja hiilestä irtautumista koskevien strategioiden, suunnitellusta käytöstä**

Viite: 22 artiklan 2 kohdan j alakohdan i alakohta

- 1.10. Kuvaus haasteista, jotka liittyvät maatilojen häiriönsietokyvyn ja riskienhallinnan parantamiseen tilatasolla keskittyen ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, riskinhallintaan ja viljelijöiden yleisen palautumiskyvyn ja riskien kattamisen parantamiseen sekä maatalouden ja maaseutualueiden digitaalisen ja datavetoisen siirtymän tukemiseen niiden kilpailukyvyn, kestävyiden ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi, ja kuvaus kumppanuussuunnitelmassa ehdotetuista uudistuksista, investoinneista ja muista toimenpiteistä, joita niiden korjaamiseksi ehdotetaan**

Viite: 22 artiklan 2 kohdan j alakohdan ii alakohta

- 1.11. Asetuksen XX [YMP:lle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpano] 4 artiklassa [YMP – Ympäristö- ja ilmastoprioriteetit] määriteltyjen prioriteettialojen edistäminen**

Viite: 22 artiklan 2 kohdan j alakohdan iii alakohta

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen, mukaan lukien tehokas vesihuolto ja parempi kyky sietää kuivuutta ja tulvia
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen, mukaan lukien hiilenpoistot ja uusiutuvan energian tuotanto maataloilla, mukaan lukien biokaasun tuotanto
- Maaperän terveys
- Biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, kuten luontotyyppien tai lajien suojele, maisemapiirteet, torjunta-aineiden vähentäminen
- Luonnonmukaisen maatalouden kehittäminen

2. 2 OSA: Horisontaaliset edellytykset ja periaatteet

2.1. Oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuskirjaa koskevat horisontaaliset edellytykset

Viite: 22 artiklan 2 kohdan q ja r alakohta

- Tehdään itsearviointi 8 artiklassa [perusoikeuskirja] tarkoitetun perusoikeuskirjaa koskevan horisontaalisen edellytyksen noudattamisesta
- Kuvataan tapa, jolla kumppanuussuunnitelmalla ja sen suunnitellulla täytäntöönpanolla varmistetaan 9 artiklassa [oikeusvaltioperiaatetta koskeva horisontaalinen edellytys] tarkoitettu oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen ja tiedot viimeisimmän oikeusvaltiokertomuksen ja eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annettujen maakohtaisten suositusten johdosta toteutetuista jatkotoimista sekä toimenpiteistä, joilla puututaan näihin yksilöityihin maakohtaisiin haasteisiin

2.2. ”Ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattaminen

- Kuvaus käytössä olevista mekanismeista, joilla varmistetaan suunnitelman täytäntöönpanossa ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattaminen, mukaan lukien kuvaus asetuksen (EU) 202X/XXXX [YMP-asetus] 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista suojelukäytännöistä

2.3. Sukupuolten tasa-arvon periaatteen noudattaminen

- Kuvaus käytössä olevista mekanismeista, joilla varmistetaan sukupuolten tasa-arvon periaatteen noudattaminen kumppanuussuunnitelman täytäntöönpanossa

3. 3 OSA: Kumppanuussuunnitelman täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt

3.1. Kumppanuussuunnitelman tehokasta seuranta ja täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt

Viite: 22 artiklan 2 kohdan g alakohta

Kuvaus järjestelyistä kumppanuussuunnitelman tehokasta seuranta ja täytäntöönpanoa varten asianomaisessa jäsenvaltiossa:

Koordinoiva viranomainen: kuvaus siitä, miten koordinoiva viranomainen vastaa kumppanuussuunnitelman koordinoinnista 49 artiklan [Koordinoivan viranomaisen tehtävät] mukaisesti [1 000]

Hallintoviranomainen (-viranomaiset): kuvaus siitä, miten hallintoviranomainen (-viranomaiset) vastaa(vat) kumppanuussuunnitelman hallinnoinnista 50 artiklan [Hallintoviranomaisen tehtävät] mukaisesti [1 000]

Maksajavirastot: kuvaus maksajavirastosta (-virastoista) [1 000]

Tarkastusviranomainen (-viranomaiset): kuvaus tarkastusviranomaisista ja tarvittaessa koordinoitijärjestelyistä, jotka on otettu käyttöön osana vuotuista varmennuspakettia toimitettavien vuotuisen tarkastuslausunnon ja tarkastusten yhteenvedon laatimiseksi [täsmennetään, jos jäsenvaltio osallistuu EPPOn perustamista koskevaan tiiviimpään yhteistyöhön] [1 000]

Kuvaus suunnitellusta lähestymistavasta sekä **kansallisten ja alue- ja paikallisviranomaisten välisistä järjestelyistä** ohjelmasuunnitteluun, täytäntöönpanoon, varainhoitoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien velvollisuuksien osalta jäsenvaltion institutionaalisen ja oikeudellisen kehyksen mukaisesti [2 000]

3.2. Seurantakomitea(t) ja koordinoitinkomitea:

Viite: 22 artiklan 2 kohdan g alakohta

Kuvaus seurantakomitean tai -komiteoiden ja koordinoitinkomitean organisaatiosta ja rakenteesta; kumppanuussuunnitelman seurannan varmistamiseksi suunnitellut järjestelyt ovat XX artiklan [Seurantakomitea ja koordinoitinkomitea] mukaiset [1 000]

3.3. Kumppanuus ja monitasoinen hallinto

Viite: 22 artiklan 2 kohdan g alakohda ja k alakohdan i alakohda

Yhteenveto kaikista toimista, joilla varmistetaan kumppaneiden osallistumisen, mukaan lukien kumppanuussuunnitelman ja kunkin luvun valmistelua varten käydyt **kuulemiset ja vuoropuhelut**, myös selvitys siitä, mitä sidosryhmiä on kuultu, miten ne on valittu, miten niiden edustavuus on varmistettu ja miten niiden panos on otettu huomioon suunnitelmassa kumppanuutta koskevien käytäntöjen mukaisesti [2 000]

3.4. [tarvittaessa] Tekninen tuki

Viite: 22 artiklan 2 kohdan g alakohda

Kuvaus mahdollisista teknisen tuen tarpeista kumppanuussuunnitelman täytäntöönpanoa varten

3.5. Tietämyksen vaihto

Viite: 22 artiklan 2 kohdan k alakohdan ii alakohda

Kuvaus maatalouden tieto- ja innovointijärjestelmää koskevasta strategiasta tietämyksen vaihdon, innovoinnin ja maatilojen neuvontapalvelujen vahvistamiseksi asetuksen 202X/XXXX [YMP-asetus] 20 artiklan [AKIS] mukaisesti [2 000]

3.6. Maataloustuotteiden jakelu

Viite: 22 artiklan 2 kohdan k alakohdan iii alakohda

Kuvaus EU:n koulujakelujärjestelmän vahvistamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä asetuksen 202X/XXXX [YMJ-asetus] XX artiklan [EU:n koulujakelujärjestelmä] mukaisesti [2 000]

3.7. Käytössä olevat järjestelyt EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi

Viite: 22 artiklan 2 kohdan m alakohda

Kuvaus siitä, miten jäsenvaltion järjestelmillä ja järjestelyillä varmistetaan riittävästi unionin varojen säännöllinen, vaikuttava ja tehokas käyttö moitteettoman varainhoidon ja unionin taloudellisten etujen suojaamisen mukaisesti liitteessä III vahvistettujen keskeisten vaatimusten perusteella [10 000]

3.8. Käytössä olevat järjestelyt maksujen jatkamista koskevien velvoitteiden noudattamiseksi

Viite: 22 artiklan 2 kohdan n alakohta

Kuvaus käytössä olevista järjestelyistä sen varmistamiseksi, että jos maksujen määräaikojen kulumisen keskeytetään tai unionin rahoitus keskeytetään tai jos tehdään rahoitusoikaisuja tai toteutetaan muita toimenpiteitä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, jäsenvaltio noudattaa velvoitteitaan jatkaa maksuja tuensaajille, vastaanottajille, lopullisille vastaanottajille, toimeksisaajille ja osallistujille [2 000]

3.9. Kuvaus kumppanuussuunnitelmaan liittyvää viestintää ja näkyvyyttä koskevasta suunnitellusta lähestymistavasta

Viite: 22 artiklan 2 kohdan g alakohta

Kuvaus käytössä olevista järjestelyistä, joilla varmistetaan unionin rahoituksen näkyvyys, erityisesti kun edistetään toimia ja niiden tuloksia, ja tiedotetaan tuen vastaanottajille unionin tuen olemassaolosta tai velvoitetaan muut rahoituksen välittäjät tiedottamaan tuesta sen lopullisille vastaanottajille. [2 000]

3.10. [tarvittaessa] Käytössä olevat turvallisuuteen liittyvät järjestelyt

Viite: 22 artiklan 2 kohdan o alakohta

Turvallisuutta koskeva itsearviointi, joka perustuu yhteisiin objektiivisiin kriteereihin ja jossa yksilöidään mahdolliset turvallisuusongelmat ja esitetään yksityiskohtaisesti, miten näihin ongelmiin puututaan sovellettavan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön noudattamiseksi [2 000]

II OSASTO LUVUT

Kunkin luvun osalta:

1. Luvut

Viite: 22 artiklan 2 kohdan e alakohta

1.1. Interventiostrategia:

Kuvaus lukuun liittyvistä nykyisistä haasteista ja tavoitteista

1.2. Analyysi siitä, miten toimenpiteillä vastataan tunnistettuihin haasteisiin ja asiaankuuluviin toimintapoliittisiin tavoitteisiin

1.3. Kuvaus lukuun sisältyvien toimenpiteiden synergiavaikutuksista (tarvittaessa suunnitelman muihin lukuihin sisältyvien muiden toimenpiteiden ja kansallisten toimenpiteiden kanssa)

2. Toimenpiteet

Viite: 22 artiklan 2 kohdan e alakohta

2.1. Toimenpiteen luonne, tyyppi ja laajuus sekä tieto siitä, onko kyseessä uusi vai olemassa oleva toimenpide, jota on tarkoitus jatkaa kumppanuussuunnitelman tuella

2.2. Yksityiskohtaiset tiedot toimenpiteen tavoitteesta

2.3. Yksityiskohtaiset tiedot toimenpiteen kohteena olevista henkilöistä ja tahoista

YMP:n interventioiden osalta analyysiin olisi sisällyttävä seuraavat:

- Kuvaus käsitteistä ja tekijöistä, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että X artiklassa [Tukityypit] tarkoitetut YMP:n tulotuki-interventiot ja muut YMP:n interventiot kohdennetaan YMP:n tukea eniten tarvitseviin, mukaan lukien käsitteet 'maataloustoiminta', 'maatalousala', 'tukikelpoinen hehtaari', 'viljelijä', 'nuori viljelijä' ja 'uusi viljelijä'
- Kuvaus toimien kohdentamisesta valittuihin aloihin ja ryhmiin sekä täydentävyydestä kumppanuussuunnitelmissa esitettyjen YMP:n muiden interventioiden ja toimenpiteiden kanssa

2.4. Toimenpiteen täytäntöönpanon aikataulu

2.5. Edistetäänkö toimenpiteellä

sisämarkkinatavoitteiden saavuttamista	jos kyllä:
kyllä/ei	Tuki Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille (IPCEI)
	Asetuksessa (EU) 2024/1679 määritellyt hankkeet ja erityisesti ne, jotka toteutetaan ydinverkossa ja laajennetussa ydinverkossa
	Kumppanuussuunnitelman tuki asetuksessa (EU) 2022/869 määritellyille yhteistä etua koskeville hankkeille
	Kumppanuussuunnitelman tuki muille rajat ylittävälle, valtioiden välisille tai useita maita koskeville hankkeille
	Kumppanuussuunnitelman tuki toimille, joille on myönnetty jokin merkki

2.6. Yksityiskohtaiset tiedot kohteena olevasta maantieteellisestä alueesta

2.7. Toimenpiteen alueellinen ulottuvuus

Viite: Asetuksen XX [tuloksellisuusasetus] 14 artiklan 4 kohta ja liite II

Toimenpiteen tunniste	Alue komission asetuksen (EU) 2023/674 mukaisesti (tapauksen mukaan)	Kohteena olevan alueen tyyppi	Toimenpide, joka koskee syrjäisintä aluetta / pohjoisen harvaan asuttua aluetta / itäistä raja-aluetta
	[NUTS2- tai NUTS3-taso]	[aluetyypin koodi]	[rasti ruutuun]

3. Yhteisen kalastuspolitiikan interventiot

Viite: 22 artiklan 1 kohdan e alakohta

3.1. Seuraavat jäsennellyt tiedot:

[Taulukko]

Analyysiin voivat tarvittaessa sisältyä myös seuraavat:

1. Asetuksen 202X/XXXX [YMJ-asetus] XX artiklassa [alakohtaiset interventiot] tarkoitettujen alakohtaisten interventioiden osalta kuvaus alan interventioista hyötyviä toimijoita koskevista järjestelyistä
2. Asetuksen 202X/XXXX [YMJ-asetus] 27 artiklassa tarkoitetun EU:n koulujakelujärjestelmän osalta
 - a. EU:n koulujakelujärjestelmän osallistujat
 - b. luettelo tuotteista, joita voidaan toimittaa ja jakaa, sekä priorisointiperusteet
 - c. kansallinen lisärahoitus

Seuraavat tiedot on täytettävä jokaisesta YMP:n interventiosta, jolle myönnetään X artiklassa tarkoitettua kansallista lisärahoitusta:

- XXX artikla, jonka mukaan rahoitus myönnetään
- Rahoituksen myöntämisen kansallinen oikeusperusta
- Kumppanuussuunnitelmaan sisältyvä interventio, jota varten rahoitus myönnetään
- Kansallisen lisärahoituksen kokonaisbudjetti (euroina)
- Täydentävyys:
 - a) aiempaa enemmän tuensaajia
 - b) aiempaa suurempi tuki-intensiteetti
 - c) rahoitusta myönnetään tietyille intervention toimille
- Kuuluu SEUT-sopimuksen 42 artiklan soveltamisalaan

3.2. Kuvaus järjestelyistä vastuullista tilanhoitoa koskevan järjestelmän noudattamiseksi

Viite: Asetuksen 202X/XXXX [YMP-asetus] 3 artikla [tilanhoito], 6 artiklan 3 kohta [horisontaaliset periaatteet], 22 artiklan 2 kohdan I alakohta

Kuvaus käytössä olevista mekanismeista, joilla varmistetaan 6 artiklan [muut horisontaaliset periaatteet, tilanhoito] 3 kohdassa säädettyjen edellytysten noudattaminen

4. Sukupuoli

Viite: Viite: 6 artiklan 2 kohta asetuksen XX [tuloksellisuusasetus] 13 artiklan mukaisesti

Tiedot siitä, miten toimenpiteet ovat sukupuolten tasa-arvon periaatteen mukaisia, ottaen huomioon sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamismenetelmä

5. Välitavoitteet, tavoitteet ja aikataulu

Viite: 22 artiklan 2 kohdan e alakohta

Taulukko, joka sisältää lukujen välitavoitteet, tavoitteet ja aikataulun ja seuraavat tiedot:

- Ensisijainen erityistavoite
- Toissijainen erityistavoite
- Rahoitettu avustuksilla tai lainoilla
- Välitavoite tai tavoite (viitenumero)
- Välitavoitteen/Tavoitteen nimi
- Laadulliset indikaattorit (välitavoitteet)
- Määrälliset indikaattorit (tavoitteet), sellaisina kuin ne on vahvistettu asetuksessa XXX (tuloksellisuusasetus)
- Alustava saavuttamisaikataulu
- Kunkin välitavoitteen ja tavoitteen kuvaus
- Määrä hallintoviranomaisille
- Maksuarvo [koskee komission jäsenvaltiolle suorittamia maksuja]
- Maantieteellinen kattavuus, alueellinen ulottuvuus (kansallinen, tarvittaessa alueluokat)
- Rahoitusvälineen tyyppi [tapauksen mukaan] (takaus, pääoma tai laina)
- Jäsenvaltion asetuksen (EU) 2023/955 mukaisesti toimittamaan ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet (kyllä/ei)

** Rahastojen hallinnointijärjestelmän SFC:n mukaisesti*

Taulukko, joka sisältää interventioiden tuotokset ja aikataulun:

- Järjestysnumero
- Interventio
- Tuotoksen nimi
- Kohteena oleva ala, viljelijäryhmä, alue
- Määrälliset indikaattorit, sellaisina kuin ne on vahvistettu asetuksessa XXX (tuloksellisuusasetus)
- Tuotoksen yksikköarvo
- Sitoumuksen yksikköarvo maataloustoimien keskimääräistä tuotoksen arvoa koskeissa laskelmissa
- Saavuttamisaikataulu
- Arviodut kustannukset yhteensä
- Intervention ala

Viite: Viite: 22 artiklan 2 kohdan e alakohta

6. Välitavoitteiden, tavoitteiden ja tuotosten saavuttamisen todentaminen

Viite: 58 artiklan 2 kohdan i alakohta

- Kuvaus siitä, mitä asiakirjoja/järjestelmää käytetään tuloksen (ja tapauksen mukaan jokaisen välisuoritteen) saavuttamisen tai edellytyksen täyttymisen varmentamiseen
- Kuvaus siitä, miten hallinnon varmennukset (myös paikan päällä tehtävät) suoritetaan
- Kuvaus asiaankuuluvien tietojen/asiakirjojen keräämistä ja tallentamista koskevista järjestelyistä
- Järjestelyt jäljitysketjun varmistamiseksi
- Ilmoittakaa näistä järjestelyistä vastaava(t) taho(t)

7. Rahoitus ja kustannukset sekä sosiaalinen tavoite

Viite: 22 artiklan 2 kohdan f ja s alakohta, 20 artikla

Kunkin toimenpiteen osalta:

- Luvun tunniste
- Toimenpiteen tunniste
- Uudistus / Investointi / Muut interventiot
- Yksikkökustannus (tapauksen mukaan)
- Määrä (tapauksen mukaan)
- Arvioidut kustannukset yhteensä (euroa)
- EU:n rahoitusosuus
- Kansallinen rahoitusosuus (%)
- Intervention ala
- Tulosindikaattori (tarvittaessa)
- Käytetyt menetelmät ja kustannusten kuvaus, mukaan lukien niiden lähde ja maininta aiemmista investointi-/uudistushankkeista, jotka toimivat näiden hankkeiden kustannusarvion ja kustannuslähteen vertailuarvona
- Perustelut arvioitujen kustannusten uskottavuudelle ja kohtuullisuudelle ottaen tarvittaessa huomioon kansalliset erityispiirteet ja mukautusmenetelmät

8. Koordinointi/määrittely ja täydentävyys

Viite: 7 artiklan 5 kohta

Kuvaus siitä, miten lukuun sisältyvät toimenpiteet ovat johdonmukaisia suhteessa kumppanuussuunnitelman muihin toimenpiteisiin ja/tai muista unionin välineistä tuettuihin toimenpiteisiin

9. Yhteenveto kaikista luvuista

Viite: 22 artiklan 2 kohdan f alakohta

- Luku
- Arvioidut kustannukset yhteensä (absoluuttisesti ja % koko suunnitelmasta)
- Unionin rahoitusosuus
- Kansallinen rahoitusosuus (%)
- Joustomäärä (25 % unionin kokonaisrahoitusosuudesta)

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
valtioneuvosto.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN pdf: 978-952-383-368-5
ISSN pdf: 2490-0966